	<p>Obec KLASOV Ján Balázs, starosta obce Telefón: 0918500772</p> <p>Ateliér Dobrucká, s.r.o., Dolnohorská 102, 949 01 Nitra kontakt: 0905 505 665, adobrucka@gmail.com</p>
---	---

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce KLASOV

V Nitre, 08.2007

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Obce Klasov

pre obdobie 2007 - 2013

O B S A H

1. ÚVOD.....	4
2. POPIS SÚČASNEJ SOCIO – EKONOMICKEJ SITUÁCIE.....	5
1. <i>Charakteristika územia a prírodné pomery</i>	6
2. <i>Historické súvislosti</i>	10
O prírodných pamiatkach a pozoruhodnostiach je vhodné prípadných návštevníkov informovať tiež prostredníctvom náučného chodníka, ktorý by mal byť neskôr vybudovaný pri Klasovskom potoku, kadiaľ by mohla viesť tiež cyklotrasa alebo turistický chodník. Tiež náučný chodník vo vinohradoch nad Dyčianskou dolinou je vhodné navrhnuť v rámci budovania vínnej cesty.	13
3. <i>Socio-demografický vývoj</i>	14
4. <i>Ekonomicko-podnikateľské prostredie obce:</i>	15
5. <i>Cestovný ruch a rekreačný potenciál:</i>	18
6. <i>Služby v obci, stav a potenciál</i>	19
7. <i>Kultúrno-spoločenský život v obci:</i>	21
8. <i>Školstvo</i>	22
9. <i>Šport a rekreácia</i>	23
10. <i>Dopravno-technická infraštruktúra:</i>	23
11. <i>Environmentálna kvalita územia:</i>	25
12. <i>Bývanie:</i>	28
3. VEREJNÁ DISKUSIA – ANKETA „MOJA OBEC – KLASOV“	31
4. SWOT-ANALÝZA OBCE KLASOV	36
1. Silné stránky	36
2. Slabé stránky	37
3. Príležitosti	38
4. Ohrozenia	39
5. STRATEGICKÁ ČASŤ PHSR OBCE KLASOV	40

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce KLASOV
--

Objednávateľ: Obec Klasov
Adresa: Obecný úrad Klasov, č. 108, PSČ: 951 53
Zástupca obce: Ján Balázs, starosta

Riešitelia projektu:

Ateliér Dobrucká, s.r.o. – hlavný riešiteľ koncepcie PHSR	
Zástupca zhotoviteľa:	Ing. Anna Dobrucká
Vedenie obce Klasov:	Ján Balázs, starosta – manažér projektu
Občania obce:	dotazníkovou formou
Členovia zastupiteľstva:	priebežne sa na prerokovaniach zúčastňovali všetci poslanci obecného zastupiteľstva
Konzultanti:	Doc. Ing. arch. Kaliská (spracovateľ UPD) Ing. arch. Tóth (spracovateľ UPD)

Základná filozofia rozvoja obce:

- Ekonomický rozvoj - zaradiť sa do nového filozofického prúdu v oblasti urbanizmu a rozvoja obcí, a to medzi tzv. „modrené obce“, využívajúce nové technológie, šetriace životné prostredie, a informačné technológie, podporujúce prístup k informáciám. Tieto nové technológie budú uplatnené v navrhovanej priemyselnej zóne.
- Podpora kvality bývania - vytvoriť obec modernú, s pohodlným bývaním vysokého štandardu, poskytujúcu kvalitné životné prostredie a široký sortiment dostupných služieb priamo v obci. Kvalitu životného prostredia bude podporovať udržiavaný a dobudovaný systém zelene obce. Tiež podporiť ekologickú stabilitu územia, podporiť estetické prostredie, rozvoj plánovať na princípoch trvalej udržateľnosti prostredia, bývania, sociálnej, spoločenskej i ekonomickej sféry.
- Podpora ľudských zdrojov - podporiť vzdelanostnú úroveň svojich obyvateľov vytváraním podmienok pre ďalšie vzdelávanie, prísun nových informácií, zvýšenie nových zručností a vytváranie kontaktov so vzdelávacími agentúrami a poradenskými firmami. Následne vytvárať podmienky pre uplatnenie kvalitnejšej pracovnej sily. V rozvoji obce uplatniť princíp spolupráce, partnerstva, rozvoj komunikácie a spolupráce
- Dostupnosť obce – zvýšiť mobilitu občanov a zvýšiť kvalitu dopravných zariadení

1. ÚVOD

Plán sociálneho a ekonomického rozvoja obce je obvyčajne chápaný ako strednodobým programovým dokumentom, ktorý na základe celkovej analýzy územia, hmotných a nehmotných špecifik obce a na základe SWOT analýzy silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození určuje hlavné smery rozvoja územia. V prípade obce Klasov pristupujeme k jeho spracovaniu ako ku strategickému dokumentu.

Princíp spracovania: Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ďalej len PHSR) je dokument integrujúci hľadiská ekonomicko-finančné, sociálno-kultúrne a environmentálne. PHSR bude predložený obci ako „programové vyhlásenie rozvoja obce“, a to nie len na jedno volebné obdobie, ale ako program dlhodobý, kontinuálny. Z tohto dôvodu prebieha jeho spracovanie v troch úrovniach: *operatívna* (opatrenia na najbližší rok 2008), *krátkodobá* (na cca 5 rokov) a *dlhodobá* (časovo neohraničená, avšak poukazujúca na potenciál obce). PHSR je potrebné vnímať ako dokument otvorený, skôr v polohe vízie či stratégie rozvoja obce, ktorá má ambície rozvíjať sa na princípoch trvalej udržateľnosti, a to nie len z hľadiska zachovania súčasných ekologicko-environmentálnych hodnôt, ale i z hľadiska sociálno-kultúrnych hodnôt. Na tento dokument by mali nadviazať ďalšie dokumenty, územný plán, vykonávacie projekty, ale podporený by mal byť i rozhodovacou činnosťou zastupiteľstvom obce.

Do PHSR je potrebné včleniť i ďalšiu úroveň – nadradené záujmy štátu (nadregionálna, prípadne regionálna úroveň). Tá sa bude odrážať v rozvojovom pláne obce v nasledovných oblastiach:

- zvýšenie kvality života v obci, docielenie vyššieho **životného štandardu** (avšak nie v duchu priblíženia sa obce mestu, ale zachovaním si špecifik vidieckej obce)
- zvýšenie internej a externej **atraktivity obce** (čistota, úprava verejných priestranstiev, zachovanie regionálnych architektonických špecifik, podpora urbanistických dominánt)
- hľadanie a využitie nevyužitého **potenciálu** obce pre svoj ďalší rozvoj (najmä prírodné bohatstvo, kultúrne hmotné i nehmotné dedičstvo, ľudský potenciál)
- skvalitnenie sociálno-kultúrnej úrovne života v obci, **aktivizácia obyvateľov**, podpora obyvateľov prostredníctvom zapojenia verejnosti do plánov obce (obnova kultúrnych tradícií, spoločenského života, informovanie verejnosti rôznymi spôsobmi, a to osobnými kontaktmi poslancov a vedenia obce so zainteresovanou verejnosťou)
- zlepšenia podmienok pre **podnikanie** v obci na základe využitia predovšetkým miestnych daností obce a regiónu
- dobudovania ľudských zdrojov prostredníctvom vzdelávania a **informovanosti občanov**
- dobudovania chýbajúcej **infraštruktúry**

Plán je spracovaný metódou interaktívneho plánovania. Podstatou metodiky interaktívneho plánovania je, že proces prebieha systémom zdola nahor, čo znamená, že sami miestni ľudia musia byť autormi svojich rozvojových plánov, ktoré budú aj realizovať. K uvedeným cieľom smeroval dotazník predložený občanom a tiež vedenie obce zapojené do tvorby PHSR podporuje tento cieľ. Občania sami totiž najlepšie poznajú svoje okolie, jeho možnosti, históriu, kvalitu i problémy. Rovnako veľmi dobre vedia o svojich potrebách a požiadavkách svojich detí a nevyhnutne musia mať prvé právo rozhodovať o svojej budúcnosti, čo je základný princíp demokracie. Avšak treba neustále pritom mať na mysli i kvalitu životného prostredia a kvalitu života vôbec ako najvyšší cieľ v rozvojových trendoch a aktivitách.

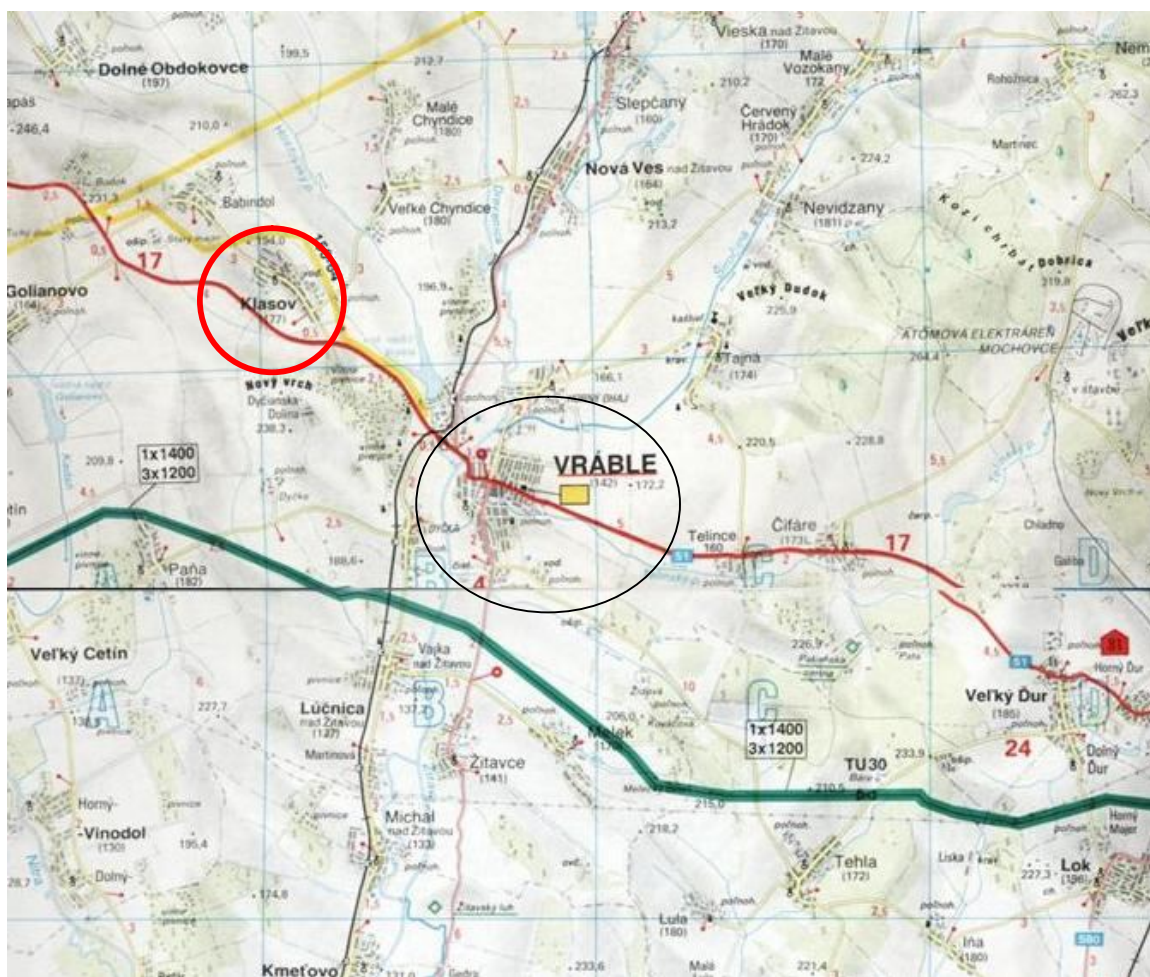
Motto rozvoja obce:

„Klasov – moderná obec“

2. POPIS SÚČASNEJ SOCIO – EKONOMICKEJ SITUÁCIE

Pri spracovávaní PHSR boli využité nasledovné dokumenty a dokumentácie, či literatúra:

- **Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja z roku 2002:** spracovaný bol Jánom Majorom, starostom obce vo volebnom období 2002-2006. Premietnutím niektorých závažných úloh z PHSR z roku 2002 do súčasného PHSR (2007) sa zabezpečí kontinuita rozvoja obce z jedného volebného obdobia do ďalšieho volebného obdobia, čo je v procese rozvoja významný faktor.
- Publikácia **KLASOV-Pozoruhodnosti:** brožúrka pripravená obcou Klasov a Malou vlastivednou knižnicou, 76.číslo, vydaná r oku 1998 Komárňanskými tlačiarňami a vydavateľstvom, s.r.o. z poverenia samosprávy obce Klasov, ISBN 80-88804-93-0
- **ÚPN VÚC** nitrianskeho kraja (1998, Aurex): v rámci Závaznej časti PUN VUC nitrianskeho kraja sa v obci Klasov uvažuje s výstavbou ČO a stokových sietí. Je potrebné konštatovať, že ČOV je už v obci vybudovaná a v súčasnosti sa pri nej ukončujú terénne úpravy.
- **RUSES nitrianskeho kraja**
- Vlastný terénny prieskum pre potreby PHSR
- Vlastná fotodokumentácia

1. Charakteristika územia a prírodné pomery

Základné údaje o obci:

Obec sa nachádza v nitrianskom kraji v okrese Nitra, od mesta je vzdialená cca 13 km, od mesta Vráble cca 3 km. V obci žije 1257 obyvateľov. Výmera katastrálneho územia obce je 1223 ha.

Lokalizácia obce:

Obec Klasov leží v strednej časti Žitavskej pahorkatiny v doline Babindolského potoka asi 4 km západne od mesta Vráble smerom k mestu Nitra. Jedná sa o obec s charakteristickou prícestnou štruktúrou zástavby. Cez obec ako hlavná dopravná tepna prechádza okresná komunikácia, ktorá do obce odbočuje z cesty I/51, vedie cez Babindol a Klasov a opäť sa napája na cestu I.tr.č. 51, ktorá pokračuje ďalej do Vrábľov. Táto okresná cesta bola pôvodnou historickou cestou spájajúcou Vráble s Nitrou. Po vybudovaní obchvatu mimo obcí Babindol a Klasov, ktorý sa stal súčasťou cesty I/51 došlo k zníženiu intenzity dopravy v obci Babindol i Klasov. Je však potrebné povedať, že obec Klasov z cesty I/51 je jasne čitateľná, nakoľko obec sa nachádza v údolí a cesta prechádza ponad obec. Z cesty I/51 je jasne viditeľný kostol - urbanistická dominanta obce.

Terénne podmienky, reliéf:

Terén obce je mierne zvlnený, jedná sa pahorkatinu, ktorá je prechodom medzi Žitavskou nivou a pohorím Trábeč. Nadmorská výška územia sa pohybuje od 160 do 238 m.n.m. Svahovitost pozemkov je od rovinatých až po výrazné svahy so sklonom až 17°, prevládajú však mierne svahy.

Pedologické podmienky:

Patrí medzi poľnohospodársky intenzívne využívané územie (obilnársko-repárska oblasť s rozvinutým ovocinárstvom, vinohradníctvom a živočíšnou výrobou). V katastri obce Klasov prevažujú černozy typické, karbonátové, pôdy hlboké, bez skeletu. Zistené boli však i iné HPJ: -fluviálne glejzeme, stredneťažké, -hnedozeme na sprašoch, stredneťažké, -hnedozeme erodované a regozeme, stredneťažké a -hnedozeme pseudoflejové na sprašiach, ťažké.

V katastrálnom území obce je 1085 ha poľnohospodárskej pôdy, prevažuje orná pôda (80%). Ďalej sa tu nachádzajú v menšom podiele trvalé trávne porasty a najmä vinice, ktoré predstavujú historickú krajinnú štruktúru ale i rekreačný potenciál obce. V celom katastrálnom území je len jeden lesný porast o výmere cca 3 ha.

Z uvedeného je zrejmé, že rozvoj obce na poľnohospodárskej činnosti je oprávnený, pôdy vykazujú vysokú kvalitu. Avšak vysoký podiel intenzívne obrábanej veľkoblokovej ornej pôdy predstavuje ohrozenie pôd eróziou, zníženie diverzity rastlinných a živočíšnych druhov, zhoršenie pôdných vlastností, ohrozenie vodných tokov v dôsledku erózneho zmyvu a tiež nízky podiel ekostabilizačných krajinných prvkov. Aj keď ide o územie pomerne chudobné na zrážky, práve búrkový charakter dažďov v mesiacoch máj a jún, znamená z hľadiska erózných vlastností spolu s nedostatočne vyvinutým rastlinným krytom vážne nebezpečenstvo. Vodnou eróziou sú ohrozené pôdy na svahoch zo sklonom nad 8 %.

Klimatické podmienky:

Záujmové územie patrí do klimatickej oblasti teplej (klimatické a fenologické pomery Západoslovenského kraja), okrsku mierne suchý. Priemerné teploty uvádzané v odbornej literatúre sú väčšie z toho dôvodu, že záujmové územie sa nachádza v zastávanom území mesta. Na základe výskumu je dokázané, že teplotné pomery v meste sú o 2-5°C vyššie v porovnaní s voľnou krajinou.

Katastrálne územie spadá do oblasti veľmi teplej, nížinnej, veľmi suchej. Priemerné teploty vzduchu v °C za obdobie 1901-1950 pre k.ú. Klasov podľa meteostanice Vráble:

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok	IV.-IX.
⁰ C	-2,6	0,7	3,7	9,6	14,6	17,7	19,6	18,7	14,8	9,2	4,4	0,1	9,1	15,5

Najchladnejší mesiac je január s priemernou teplotou -2,6 °C, najteplejší júl s priemernou teplotou 20 °C. Priemerná teplota za rok je 10 °C, za vegetačné obdobie (apríl - september) je 15,5 °C. Maximálne teploty dosahujú + 36 °C a - 22 °C. Priemerný dátum prvého mrazu je 21. IX.. Priemerný dátum posledného mrazu je 20.IV.

Hydrologické podmienky:

Priemerné zrážky v mm za obdobie 1901-1950 pre k.ú. Klasov:

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok	IV.-IX.	X.-III.
40	37	91	47	60	60	58	53	50	51	58	52	657	328	329

Na zrážky je najbohatší marec a najchudobnejší február. Z hľadiska vegetačného obdobia sú najbohatšie mesiace máj a jún (vo väčšine prípadov z búrkových dažďov) a najchudobnejší je apríl. Priemerný dátum prvého dňa so snehovou pokrývkou je 3. XII.. Priemerný dátum posledného dňa so snehovou pokrývkou je 28. II.. Väčšina k.ú. je závislá od atmosférických zrážok. Prirodzeným recipientom je Babindolský a Klasovský potok. Na ich sútoku v prípade privalových dažďov vzniká permanentne zaplavované územie, kde sa vyvinulo vlhkomilné spoločenstvo Z časti zastavaného územia je povrchová voda odvádzaná kanalizáciou. Rýchle odvedenie vody spôsobuje jej neskorší nedostatok v území, takže ak majú byť plochy zelene v zastavanom území kvalitné, potrebné je ich zavlažovanie. Hladina podzemnej vody je vo výške Výmera vodných plôch v katastrálnom území obce je 14,5 ha, sú to jednak vodné toky a jednak časť vodnej nádrže pri Vrábľoch. V obci bol v roku 1965 realizovaný vrt, ktorým bola navrátna voda s teplotou 95°C.

Veterné podmienky:

Výskyt jednotlivých vetrov v % za obdobie 1952-56:

S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	bezvetrie
8,9	7,1	18,1	12,3	3,4	4,2	7,6	15,3	23,1

Prevládajúci smer vetra je východný a severovýchodný. Najsilnejší vietor je severozápadný a západný. Sila vetra jednotlivých smerov v Beaufortových stupňoch:

S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ
2,5	2,1	2,5	2,7	2,0	2,0	2,8	3,0

Vegetačné pomery:

Potenciálna vegetácia: podľa fytografického začlenenia patrí riešené územie do oblasti karpatsko-panónskej flóry. Nachádza sa na rozhraní jaseňovo-brestovo-dubovitých a jelšových lužných lesov. V riešenom území sa vyskytujú bežné druhy flóry typické najmä pre panónsku oblasť.

Súčasná vegetácia: Žitavská pahorkatina - nížinný pahorkatinný reliéf so sprašovými pokrovmi, s výnimkou malých lesných remízok a hájov je úplne odlesnená a premenená na vysoko produktívnu ornú pôdu. Charakterizuje ju malé zastúpenie prvkov ÚSES.

Problémy: veľmi nízky podiel nelesnej drevinnej vegetácie, vodná erózia. Nevyskytujú sa tu žiadne mimoriadne významné genofondové lokality flóry či fauny, v ktorých by sa nachádzali taxóny vzácnych, ohrozených alebo endemických rastlín, živočíchov, prípadne ich spoločenstvá. Len pri vodnej nádrži Vráble sa vyskytujú chránené vtáky. Väčšina lokalít s prírodnou vegetáciou nesie silné stopy antropogénneho vplyvu. Lesné porasty sa v katastrálnom území nachádzajú minimálne (cca 11 ha). Nelesnú drevinovú vegetáciu reprezentuje líniová vegetácia (sprievodná zeleň vodných tokov a komunikácií) a zvyšky skupín roztrúsené v katastri. Vodné a močiarne biotopy sa nachádzajú len pri vodnej nádrži Vráble, ktorá leží v susednom katastri, len časť mokradného spoločenstva zasahuje do územia obce Klasov. V zastavanom území za zmienku stojí park pri kaštieli (súčasný Dom sociálnych služieb), s historickou zeleňou.

Ekologická stabilita územia: Územie je pomerne málo ekologicky stabilné s nízkym rekreačným potenciálom. Je chudobné na lesné porasty, na drevinnú mimolesnú vegetáciu. V katastri Klasova prevláda veľkoplošné hospodárenie, ktoré je užívateľmi pôdy praktizované i v súčasnosti. Ochrana prírody a krajiny nemá v katastrálnom území žiadne záujmy, len vodná nádrž Vráble spadá do chráneného vtáčieho územia, ktoré z časti zasahuje i do katastra obce Klasov. Na celé územie sa vzťahuje len I.stupeň ochrany – všeobecná ochrana. Z ekostabilizačných prvkov má najväčší význam lokálne biocentrum pri vodnej nádrži Vráble, to však do záujmového územia obce spadá len okrajovo. Pomerne dobre je vyvinutá sprievodná zeleň Babindolského potoka a jeho pravobokého prítoku – Klasovského potoka. V ich sútoku sa tiež nachádza zamokrené územie s vlhkomilnými rastlinami, toto územie je vhodné chrániť, jedná sa o významný interakčný prvok v krajine. Sprievodná zeleň komunikácií je tvorená najmä orechmi a čerešňami, je medzi obcami Klasov-Babindol a v smere od Klasova na Vráble..

Intenzívne obrábaná orná pôda. V krajine chýba sprievodná zeleň komunikácií

Veľkoplošné obrábanie pôdy. Na horizonte je solitérny strom - „kráľovský strom“.

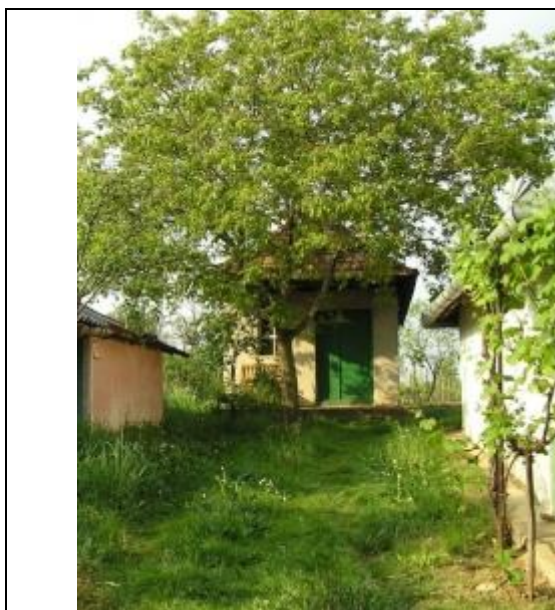
Ďalším významným prvkom v krajine sú **historické štruktúry využívania krajiny**, ktoré sú rozložené na miernom južnom svahu nad Dyčianskou dolinou. Je to mozaika tvorená úzkymi pásmi porastov viniča, ovocných sádov a ornej pôdy, ich súčasťou sú hajlochy (vínne domčeky). Táto historická krajinná štruktúra tvorí zároveň rekreačný potenciál pre obyvateľov obce. V minulosti sa v katastrálnom území vyskytoval tiež vyšší podiel ovocných drevín, z ktorých prevládali čerešne a orechy, pri vinných domčekoch boli tiež slivky. Na niektorých miestach je táto tradícia dodržaná, pri niektorých vinných domčekoch (najmä pri prestavaných) sú tieto tradičné dreviny nahradené novými, nepôvodnými druhmi. Ovocné dreviny sú v súčasnosti najviac zastúpené v jestvujúcich súkromných vinohradoch. Avšak z územia mimo záhrad ovocné druhy prakticky vymizli.

Tradičný agroekosystém – vinice a sady

Tradičné hajlochy medzi ovocnými stromami

Orechy, čerešne, moruše slivky – ovocné stromy pri tradičných vínnych pivniciach

Stará hruška na hranici katastrálnych území KLASOV a BABINDOL.

Zeleň zastavaného územia: Pozitívom je pomerne dobré zastúpenie zelene v zastavanom území obce, jadro systému zelene tvorí park pri kaštieli s historickými stromami, ďalej areálová zeleň pri objektoch občianskej vybavenosti (MŠ a ZŠ) a tiež v uliciach (široké pásy zelene s možnosťou uplatniť nové výsadby stromov). V obci, priamo v centre, sú tiež voľné plochy pre tvorbu nových, kvalitných plôch zelene (medzi Obecným úradom, knižnicou, poštou a predajňou Jednota). Štúdiá na úpravu tejto plochy už bola obcou spracovaná. Ďalšou možnou plochou na úpravu je cintorín, kde v súčasnosti prevládajú tuje – dreviny statické, tvoriace nepreniknuteľnú bariéru. Ďalej chýba zeleň po obvode zastavaného územia (zelený prstenec obce), ktorý by mal tlmieť prenášanie tuhých znečisťujúcich látok do obce z polí pri silnom prúdení vetra. Vytvorenie takéhoto prstenca je možné v rámci Pozemkových úprav, ktoré sa v obci začínajú spracovávať.

Sprievodná zeleň cesty I/51 – orechová alej

Na horizonte solitér - „kráľovský strom“.

V katastrálnom území obce prevláda typ **poľnohospodárskej krajiny** (intenzívne obrábaná orná pôda, vinohradnícka oblasť) prerušovaná zväčša rozptýleným vegetačným krytom s hospodárskou a ochrannou funkciou (sprievodná zeleň komunikácií, vodných tokov, remízky, vetrolamy a pod.). Ďalej bol v obci realizovaný ornitologický prieskum, zistené boli chránené druhy vtákov. Vodná nádrž je oddychovým miestom vtákov pri prelete nad našim územím. V obci sa tiež nachádza lokalita o výmere cca 0,5 ha prirodzeného výskytu mäty piepornej. V sútoku potokov je podmáčaná plocha o rozlohe 3-4 ha porastená najmä trstinou.

V katastrálnom území sa nachádza i poľovný revír, jeho výmera je 1100, spravuje ho poľovné združenie od roku cca 1960. Najčastejšie sa lovia bažanty, prepelice a zajace.

2. Historické súvislosti

Jednu z najvýznamnejších oblastí kultúrneho dedičstva krajiny predstavujú objekty a predmety kultúrnych pamiatok. Kultúrne dedičstvo je chápané ako kultúrno-historicko-spoločenský odkaz, ktorý je potrebný zachovať, chrániť a zveľaďovať. Záujmy kultúrneho dedičstva v jeho priemete:

- historický vývoj územia, tradičná štruktúra zástavby
- historické krajinné štruktúry vytvorené človekom,
- kompozično-estetické aspekty – historická štruktúra zástavby a architektúra s regionálnymi charakteristickými prvkami.

Ochranu kultúrnych pamiatok určuje zákon SNR č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti.

Z histórie obce: Vzhľadom na úrodnosť pôdy v nive riečky Žitavy bolo územie okolo nej osídlené už od praveku najmä na úpätí svahov. V chotári obce bolo nájdené hallštatské sídlisko. Dejiny obce zrejme súviseli i s dejinami Zemného hradu pri Vrábľoch (Fidvár). Prvá písomná zmienka je z roku 1156 keď obec spomína ostrihomský biskup Martirius. Ďalšia je z roku 1232 a spomína ju kráľ Ondrej II. V obci sa usadili moslimskí Chvalizi obchodujúci v oblasti Nitry. V roku 1401 sa spomína i Malý Klasov, dnes zaniknutá samota, v ktorej voľakedy žili kráľovskí servienti. Od 2.polovice 14.storočia sa majiteľmi obce stali Forgachovci, ktorí vlastnili aj hrad Gýmeš, tým bola obec úzko spätá s hradom Gýmeš, neskôr s obcou Jelenec a s rodinou Forgáčovcov. V listine z roku 1391 sa Klasov spomína v spore s Babindolom, pretože Klasovčania poškodili babindolský kaštieľ, protiprávne vyrúbali babindolský les a drevo odniesli do Klasova. Obec ležala na hranici Gýmešského panstva, preto sa tu platilo mýto, ale Klasovčania ho platiť nemuseli. V 16.a17.storočí obec pustošili Turci. Začiatkom 18.storočia obec získali Paluskovci, čím bola obec pripojená k zlatomoraveckému panstvu. Koncom 18.storočia tu kúpil majetok barón Jozef Weisz, ktorý sa priženil do rodiny Berchtoldovcov. V roku 1865 postihla obec cholera, v roku 1866 zase tuhé mrazy poškodili úrodu. V rokoch 1879, 1882 a 1903 obec postihli rozsiahle požiare. V roku 1917 predal barón Weisz územie Dyčianskej doliny nemeckým a slovenským rodinám, ktoré sa vrátili z Ameriky.

Neogotický kaštieľ baróna Weisza z roku 1866

Jeden z hospodárskych objektov - sýpka

V roku 1919 sa vo vinohradoch medzi Klasovom a Vrábľami odohrali kruté boje medzi československým vojskom a bolševickou maďarskou červenou armádou. V roku 1920 sa 45 robotníkov pridalo k decembrovému štrajku vo Vrábľoch, barónovi Weiszovi bola skonfiškovaná väčšina pôdy a rozdelená bola medzi chudobných ľudí. Weisz dal zvyšky statku do prenájmu židovi Šajmovičovi, v roku 1943 ho prevzal do správy Szalay. V roku 1938 obec

Klasov pripadla Československu, avšak komisia pre hraničnú úpravu obec Klasov vymenila za inú obec a tak pripadol Klasov Maďarsku.

Hmotné kultúrne pamiatky a pozoruhodnosti:

Obec spadá do tekovského kultúrno-historického regiónu. Charakteristické črty tohto regiónu sa odrážajú vo všetkých oblastiach sociálneho a kultúrneho života i v tradícii. Obec disponuje niekoľkými zaujímavými objektmi a pamiatkami:

- *Rímsko-katolícky kostol* Nanebovzatie Panny Márie – postavený bol v roku 1750 v barokovom slohu, neskôr bol prestavaný a rozšírený o bočné kaplnky. V roku 2007 bola realizovaná rekonštrukcia interiéru. Pod kostolom je krypta rodu Weiszovcov. Vstup do krypty je zdobený malou cibulovou strechou. Pochovaných je tu 14 členov tohto rodu. Krypta je v súčasnosti neprístupná.
- *Neogotický kaštieľ* z roku 1866, ktorý dal postaviť barón Pavol Weisz. V kaštieli mal majiteľ zbierku obrazov a zbierku starožitností antické, perské a arabské. Po roku 1945 bola budova skonfiškovaná a zbierka zničená. Od roku 1958 tu bol dom dôchodcov a od roku 1965 ústav pre retardovanú mládež, dnes Dom sociálnych služieb.
- *Kúria* na okraji parku z prelomu 18.-19.storočia. Dal ju postaviť Jozef Weisz a slúžila ako byt pre správcu veľkostatku rodiny Weiszovcov. V súčasnosti ju využíva Dom sociálnych služieb na ubytovanie pracovníkov DSS. Postavená bola v klasicistickom slohu a nebola prestavaná. Parková fasáda má vstupnú terasu.
- *Sakrálné pamiatky:*
 - *Kaplnka* pri štátnej ceste z 19.storočia, za kaplnkou je pochovaný neznámy kňaz
 - *Božia muka* v miestnom cintoríne
 - *Ústredný kríž* cintorína z roku 1782
 - *Vzácné náhrobné kamene* z 19.storočia
 - *Prícestný kríž*, ktorý dal v roku 1882 postaviť richtár Galaba
 - *Socha sv.Urbana* vo viniciach z roku 1891
 - *Drevená zvonica* z roku 1864 postavená veľkostatkárom Wienerom bola v roku 1970 zbúraná. Nová drevená veža bola postavená v roku 2006
- *Budova bývalého notariátu* – pôvodne panský dom veľkostatkára Mórica Wilda, postavený v 2.polovici 19.storočia, neskôr tu bol notariát, potom obecný úrad, dnes zasadačka, knižnica.
- *Prvá škola* z roku 1822, dnes je tu umiestnená pošta
- *Druhá škola* postavená začiatkom 20.storočia v záhrade rodiny Horváthovcov. Od roku 1960 tu bola umiestnená MŠ a neskôr, od roku 1985 školská jedáleň
- *Sýpka*, pozostatok hospodárskych objektov z majera rodiny Weiszovcov.
- *Ludová architektúra:* pôvodné domy boli z nabíjanej hliny a z nepálených tehál. Steny boli omazané a obielené. V obci je pomerne málo zachovalých objektov, najviac v najstaršej časti zvanej Ulička. Zaujímavým prvkom bola výstavba domov so spoločným uzavretým dvorom pre 5-6 rodín.
- *Vinohradnícke pivnice:* pôvodne to boli malé stavby z nepálených tehál s jednou nadzemnou miestnosťou – prešovňa, sklad apod. za ňou sa schádzalo do klenutej pivnice. Pred vchodom bola podstienka podopieraná dvoma drevenými trámami. Z týchto objektov sa zachovala už len nepatrná časť. Tradičné vínne domčeky s pivnicami a vinohradmi tvoria kultúrne a prírodné dedičstvo a významnú historickú krajinnú štruktúru, ktorú je potrebné zachovať.
- *Cintorín* – ďalší sakrálny objekt zasluhujúci si pozornosť. V starej časti cintorína je Ústredný kríž cintorína a niekoľko starých hrobov s kamennými krížami. Druhý centrálny kríž je v časti nad kostolom blízko oplotenia, je však „utopený“ medzi dvoma tujami (*Thuja occidentalis* „Malonyana“) Z cintorína bol tiež vchod do hrobky Weiszovcov, ktorý je v súčasnosti zatvorený, hrobka je neprístupná. Pred cintorínom je pamätný kameň na vojakov padlých v I. a II.sv.vojne. Na cintoríne je Dom smútku starý, ktorý sa teraz využíva ako sklad náradia, a nový, ktorý má zaujímavé riešenie odvodnenie strechy, objekt si však vyžaduje rekonštrukciu.

- *Pamätník pri cintoríne* – pamätník je venovaný padlým v I.a II.sv.vojne
- *Pamätník pri drevenej zvonici* – pamätník je venovaný Slovákom a Maďarom

	
<p>Rímsko-katolícky kostol Nanebovzatie Panny Márie. Smerom do cintorína je kaplnka rodu Weiszovcov s cimburím. Kostol je doplnený o citlivú prístavbu.</p>	<p>Prestavaná kúria Weiszovcov. Tradičné drevené okná boli nahradené plastovými, škridlová strecha je nahradená plechovou. Objekt zakrývajú tuje.</p>

Nehmotné kultúrne dedičstvo a pozoruhodnosti:

- Významné osobnosti žijúce v minulosti v obci a ich prípadné diela:
 - rodina Weiszová - členovia tohto rodu sú pochovaní v krypte kostola na cintoríne. Rod získal panstvo za obmenu v bojoch proti Turkom. Z tohto rodu Jozef Edmund získal panstvo v Klasove. Pavol Weisz postavil kaštieľ v Klasove a bol krajským poslancom za nitriansku župu a bol tiež cisársko-kráľovským komorníkom. Eugen Weisz bol posledným mužským členom klasovskej rodovej vetvy.
 - Ján Klobusiczky - veľkostatkár
 - Jozef Szilávy- veľkostatkár
 - Móríc Wild – veľkostatkár
 - Dominik Tóth – súčasný biskup, určitý čas pôsobil v Klasove
 - Imrich Polák – teraz farár v Trnave, pôsobil v Klasove
- Jazyk: väčšina obyvateľov hovorí po slovensky i po maďarsky, a to z toho dôvodu, že Klasov bol obcou, ktorá raz patrila na Slovensko, potom zase do Maďarska a naopak. Vlastné nárečie v obci nebolo.
- Kroje: vlastné kroje obec nemala. Kroje sa podobali na kroje okolitých obcí, tiež zvyky a tradície boli podobné, ako v celom Tekove. Kroje boli zväčša čierno-biele, typickým tancom boli čapáše a čardáš. Kultúrne zvyky a tradície maďarskej kultúry v obci udržiaval od roku 1950 Csemadok.

Prírodné pamiatky a pozoruhodnosti:

- *Park pri kaštieli* – anglický park bol založený v roku 1866 zrejme na mieste starého parku. Do roku 1990 tu stál zrejme najstarší agát na Slovensku (a možno aj v Európe), jeho vek pri výрубe sa odhadoval na 350 rokov, obvod kmeňa bol 570 cm a výška 15 m. V parku sa nachádzajú dve pozoruhodné lipy, vek jednej je odhadnutý na 200 rokov, druhá je o niečo mladšia (cca 140 rokov). Jedna lipa je po ošetroaní arboristom (rok 2006), druhá lipa je zdravá. Ďalej sa tu nachádza cca 50-ročná gledíčia a iné zaujímavé dreviny. Vhodné je spracovať podrobnú inventarizáciu drevín a návrh na ošetrovanie stromov.
- *Hruška pred cintorínom*, jej vek je odhadnutý na 150 rokov. Pod ňou je pamätný kameň.
- *Alej pagaštanov* (*Aesculus hippocastanum*) pred cintorínom, ktoré zároveň zatienujú parkovisko. Jedná sa o mladé, avšak perspektívne stromy s celou radou funkcií vzhľadom na

fakt, že sa nachádzajú v strede obce. Alej je vhodné chrániť a udržiavať. Vek stromov sa odhaduje na 50-60 rokov

- Vzrastlé stromy (*pagaštany*) pred budovou bývalého notariátu vhodne podčiarkujú historický objekt notariátu. Stromy je nevyhnutné chrániť pred poškodením. Vek stromov sa odhaduje na 60 rokov.
- Za obcou sa nachádza *stará hruška*, stojí na rozhraní katastrov Klasov a Babindol. Ide o pamätný strom a zároveň orientačný bod v teréne.
- Nad Klasovským majerom sa nachádza *solitérny strom* (zrejme javor), ktorý je geodetickým a orientačným bodom v katastri. Niektorí občania o ňom hovoria ako o „kráľovskom strome“ a vraj pri ňom stála veža, čo sa však nepodarilo potvrdiť pre účely tejto práce.
- *Vinice nad Dyčianskou dolinou* – jedná sa o jedinečnú historickú krajinnú štruktúru, tradičný agroekosystém, ktoré je potrebné chrániť (napr. prostredníctvom VZN) jednak z hľadiska tradície a tiež z hľadiska možného využitia v cestovnom ruchu. Túto lokalitu je vhodné napojiť na vínnu cestu, ktorej projekt je v príprave.

	
Pagaštany pred cintorínom tvoria alej	Stromy v parku pri kaštieli Weiszovcov.
	
Historická lipa pred kaštieľom (po oreze)	Stará, pamätná hruška pred cintorínom

O prírodných pamiatkach a pozoruhodnostiach je vhodné prípadných návštevníkov informovať tiež prostredníctvom náučného chodníka, ktorý by mal byť neskôr vybudovaný pri Klasovskom potoku, kadiaľ by mohla viesť tiež cyklotrasa alebo turistický chodník. Tiež náučný chodník vo vinohradoch nad Dyčianskou dolinou je vhodné navrhnuť v rámci budovania vínnej cesty.

3. Socio-demografický vývoj obce

Tak ako i v okolitých obciach na Slovensku, demografický vývoj v obci Klasov je od posledného sčítania ľudu záporný. Obyvateľov v obci ubúda, najviac z dôvodu vystťahovania sa. Demografický vývoj ukazujú nasledovné tabuľky:

Rok	Počet obyvateľov
1751	454
1830	707
1900	850
1930	942
1948	1048
1970	1331
2002	1246
2003	1234
2004	1212
2005	1209
2006	1206
2007	1201

Rok	Úmrtnosť	novonarodení	Prist'ahov.	Odst'ahov.	Migrácia	Rozvody	Sobáše	Stav
2002	18	4	17	16	-13	1	0	-1
2003	16	7	15	7	-1	0	2	2
2004	15	6	3	16	-22	0	1	1
2005	13	8	10	8	-3	1	5	4
2006	13	5	21	16	-3	2	2	0
2007	7	1	4	2	-4	1	0	-1
					-46			5

Predpokladaný vývoj: ďalší pokles obyvateľov.

Rok	Počet obyvateľov	Pred-produktívny vek	Produktívny vek (15-60 r.)	Po-produktívny vek	muži	ženy
2007	1201	195	823	183	582	619

Rok	Počet obyvateľov	Vierovyznanie rímsko-katolícke	Svedkovia Jehovovi	Vierovyznanie evanjelické	Vierovyznanie iné	bez vyznania
2007	1201	1080	13	3	15	90
%	100	90	1	0	1	7

Rok	Počet obyvateľov	muži	ženy	národnosť slovenská	národnosť maďarská	národnosť česká	národnosť iná
2007	1201	582	619	665	518	18	0
%	100	48	52	55	43	1	0

Počet obyvateľov v poslednom období neustále klesal. Dlhodobá bola vysoká i rozvodovosť, ktorá sa v poslednom období stabilizovala. Dokonca počet sobášov sa zvýšil, čo možno zastabilizuje demografický vývoj. V obci prevláda slovenská národnosť a rímsko-katolícke vierovyznanie (90%). V obci je viac starších žien ako mužov.

Sociálna oblasť:

Stratou zamestnania v poľnohospodárstve po roku 1990 trpel dlhodobo značný počet obyvateľov. Väčšina z nich sa už adaptovala na súčasné spoločenské podmienky, prešla rôznymi rekvalifikačnými kurzami, zvýšila sa vzdelanostná úroveň v obci a stabilizovala sa ekonomická situácia. Napriek tomu sa v obci sformovali určité sociálne skupiny z dlhodobo nezamestnaných, ktorí sú odkázaní na podporu v nezamestnanosti, alebo sa ocitli v sociálnej sieti. Jedná sa asi o 6% obyvateľov obce.

Ďalšou problémovou skupinou je mládež. Už v PHSR z roku 2002 sa konštatuje, že v obci vzrastá vandalizmus a kriminalita mládeže, prejavy agresívneho správania sa a náchylnosť k drogovej závislosti. Absentuje starostlivosť o využívanie voľného času detí a mládeže a tiež budovanie ich vzťahu k obci. Tento negatívny jav sa za uplynulé roky nepodarilo zvládnuť. Starostlivosť o mládež bola jednou z priorít PHSR už z roku 2002.

4. Ekonomicko-podnikateľské prostredie obce:

Po II. svetovej vojne na rozvoj osídlenia výrazne vplývala industrializácia Slovenska, ktorá viedla k vytvoreniu priemyselných centier. Pri obci Klasov sú takýmto regionálnym centrom priemyslu Vráble s 500 – 999 zamestnancami. Je tiež predpoklad budovania ďalších pracovných príležitostí v tomto centre. Rozvoj priemyslu celkove oslabil štruktúru vidieckeho osídlenia, avšak určitú silu si udržali tradične väčšie obce, ktoré sa nachádzali vo vhodnej dopravnej polohe a v hospodársky prosperujúcejšom území. To sa týka i obce Klasov. Jej lokalizácia predurčuje obec k ďalšiemu rozvoju.

Nutné je podotknúť, že obec Klasov spadá do prvého stupňa kohézneho rastu v Nitrianskom kraji, čo jej dáva možnosť rozvoja, čerpania dotácií zo širokej škály fondov apod.

Nezamestnanosť v obci bola v roku 2002 až do 18%. Dnes nezamestnanosť dosahuje hodnotu cca 6%. Na tomto fakte má zásluhu najmä vybudovanie priemyselnej zóny vo Vrábľoch, ale i oživenie pracovných príležitostí priamo v obci.

Podnikateľské subjekty v obci: tie príležitosti pre zamestnanie sa v obci (inštitúcie, firmy a ich pobočky). Sú to:

- Dom sociálnej starostlivosti: 60 zamestnancov, trojzmená práca
Charakteristika ústavu: v Dome sociálnej starostlivosti sú ubytované deti a teenegeri do 18 rokov s telesnou alebo duševnou poruchou. Niektorí z ubytovaných zostávajú i v neskoršom veku ako pomocná pracovná sila a starajú sa napr. o park.
- Obecný úrad a jeho prevádzky: 9 zamestnancov
 - Základná škola: 16 zamestnancov
 - Materská škôlka: 5 zamestnancov
 - Opatrovateľská služba: 4 zamestnanci
 - VPP: 22 zamestnancov na sezónne práce (dohodou)Charakteristika prác: na Obecnom úrade sa jedná o prevažne administratívnu činnosť zamestnancov, v škole a škôlke ide prevažne o pedagogickú činnosť a pomocné práce (kuchárka, upratovačka), opatrovateľskú službu vykonávajú prevažne ženy, pričom sa starajú o starších, imobilných ľudí, zariaďujú pre nich veci, robia nákupy, upratávajú a pod. V rámci VPP sa jedná o pomocné práce v obci, ako je napr. čistenie ulíc, kosenie trávnikov apod.
- Firma Triticum so sídlom vo Vrábľoch: 6 zamestnancov
Charakteristika činnosti: firma je zameraná na poľnohospodársku produkciu, v obci prevádzkuje sklad obilnín
- Invest-servis s.r.o. so sídlom v Lúčnici nad Žitavou: 2 zamestnanci
Charakteristika činnosti: firma sa zaoberá výrobou a predajom stavebných materiálov, v obci je prevádzka vyrábajúca krbové vložky
- Penzión Agroland: 10 zamestnancov

- Charakteristika činnosti: poskytuje ubytovanie a stravovanie prípadným návštevníkom obce
- Agroland-dvor - bažantnica: 7 zamestnancov
Charakteristika činnosti: chov a vypúšťanie bažantov do prírody – zachovanie stavu bažantov
 - Mosap, a.s. Nitra: bez zamestnancov
Prenájom skladov, hospodárskych objektov apod.
 - AGF, s.r.o. bez zamestnancov
Charakteristika činnosti: firma sa zameriava na produkciu poľnohospodárskych produktov, z nich dominuje obilniny. Všetky služby si firma zabezpečuje formou dodávateľov.
 - Predajňa Jednota: 4 zamestnanci
Charakteristika činnosti: obchod a predaj potravín, ale i iného tovaru je základnou činnosťou tejto firmy
 - Nákladná automobilová doprava: 6 zamestnancov
Charakteristika činnosti: jedná sa prepravnú činnosť, firma vlastní nákladné automobily a prepravuje tovar v rámci Slovenska i v zahraničí
 - Cent – poľnohospodárska činnosť. 4 zamestnancov
Charakteristika činnosti: poľnohospodárska produkcia vo vlastnej réžii a s vlastnou silou
 - Vega-trade – poľnohospodárska činnosť. 4 zamestnancov
Charakteristika činnosti: poľnohospodárska produkcia vo vlastnej réžii a s vlastnou silou

Živnostníci zamestnávajúci seba, prípadne i ďalších zamestnancov:

Stolárstvo REM:	1 zamestnaný
Maliar- natierač	1 zamestnaný
Kamenárstvo:	1 zamestnaný
Bar Oáza:	1 zamestnaný
Krčma- pohostinstvo:	3 zamestnaní
Samostatne hospodáriaci roľník:	1 zamestnaný

Okrem toho sa v obci dlhodobo prejavuje trend k samozásobiteľstvu.

Penzión Agroland – ubytovanie a stravovanie.

Areál firmy Triticum. V pozadí hrad Gýmeš.

Na základe uvedeného je možné konštatovať, že obec je zameraná vo veľkej miere i v súčasnosti na poľnohospodárstvo, na čo má i predpoklady. Predsa však tu hrozí riziko v období klimaticky a mikroklimaticky nevhodných podmienok či katastrof. Poľnohospodársku výrobu je potrebné diverzifikovať, hľadať nové možnosti produkcie (patentované produkty a výrobky), nové technologické postupy (resp. stavať na tradičných technologických postupoch), veľkoplošné hony rozdrobiť a pestovať pestrejší sortiment, pestovať napr. energetické plodiny a rastliny ako alternatívne zdroje energie, využívať pri plánovaní neďalekú SPU v Nitre a jej potenciál apod.

Dochádzanie za prácou:

Väčšina produktívneho obyvateľstva dochádza za prácou, najčastejšie do mesta Vrábľe, do Nitry a do Jadrovej elektrárne Mochovce. Mimo regiónu je zamestnaných asi 15% obyvateľov a traja sú zamestnaní v zahraničí. Najviac občanov dochádza za prácou do Vrábľe, nakoľko tu je prosperujúca priemyselná zóna s vysokým počtom firiem. Vrábľe sú pritom vzdialené od obce cca 4 km, čo je z hľadiska dochádzania veľmi prijateľná skutočnosť.

Napriek tomu obec uvažuje o zriadení priemyselnej zóny, aby občania nemuseli za prácou dochádzať a mali viac voľného času.

Obec ako potenciál pre ďalšie možné zamestnanie občanov:

Nezamestnanosť v obci je pomerne nízka, to svedčí o dobrej pracovnej morálke, ale i sociálnej a životnej úrovni. Ak občania sú cez deň v zamestnaní, mali by mať po príchode z práce zabezpečené kvalitné služby v obci. To je oblasť zatiaľ nedostatočne pokrytá a dáva priestor na vytvorenie ďalších pracovných miest napr. formou živnosti a poskytovania služieb.

V obci sú pomerne málo rozvinuté **služby, živnosti a tradičné remeslá**. Napríklad i správu cintorína má v starostlivosti firma so sídlom vo Vrábľoch, ktorá už získala koncesiu na pohrebné služby, je však pozitívom že zamestnáva dvoch občanov z obce. Nízka úroveň služieb súvisí so strachom podnikateľ. Je tomu tak preto, že občania majú obavy z neistoty, z nestability pri podnikaní, nechcú niesť riziko, tiež sa obávajú neustále sa meniacich pravidiel. Napriek tomu až 34% občanov by si chcelo vyskúšať podnikanie. To je pomerne vysoké percento, týchto občanov by bolo vhodné podporiť a pomôcť im v začiatkoch. V rámci podpory podnikania by bolo možno vhodné vypísať súťaž medzi občanmi o najlepší podnikateľský nápad, ktorý by obec víťazovi pomohla rozbehnúť.

Keďže pre občanov tradičné živnosti a remeslá stratili punc identity a lukratívnosti, je v obci snaha podporiť modernú priemyselnú zónu s novými technologickými procesmi, prípadne podporiť nové aktivity, ako sú obchodovanie, prevádzkovanie nevýrobného sektoru apod..

Pohľad na obec od cesty I/51 – zelená oáza

Centrum obce – budúci verejný park

Obec je dlhodobo zameraná na poľnohospodársku produkciu. Keďže v súčasnosti je v rámci Európy nadprodukcia potravín, je vhodné poľnohospodársku činnosť diverzifikovať. Jednou z možností využitia poľnohospodárskej pôdy je výroba biomasy a následne jej využitie ako alternatívneho zdroja energie.

Vďaka svojej polohe medzi mestami Nitra a Vrábľe pri ceste I/51 má Klasov dobrú dostupnosť (Nitra cca 15 minút, Vrábľe cca 5 minút). Mesto Vrábľe má v súčasnosti nedostatok pracovnej sily, preto obec počíta s prílevom pracovnej sily do Vrábľov, z ktorých časť by sa mohla usídlieť v obci Klasov, pokiaľ budú na bývanie vytvorené dobré podmienky. Obec má preto v úmysle

poskytnúť prístahovalcom najmä možnosť kvalitného bývania podľa vlastných predstáv, a to bývanie mestského v zelenom prostredí obce. S tým súvisí i regulovanie aktivít a činností v zónach bývania, kde sa nepredpokladajú rušivé prvky. Obec má dostatok pozemkov, ktoré by mohla poskytnúť na výstavbu rodinných domov, ktoré by boli vzdialené od pomerne intenzívne dopravou zaťaženej cesty I/51.

5. Cestovný ruch a rekreačný potenciál:

Atraktívne prvky, ktoré by mohli podporiť najmä externú atraktivitu obce pre jej návštevníkov:

- *Vínna cesta* na území mikroregiónu Podzoborie: obec je súčasťou tohto mikroregiónu. Tento mikroregión pripravil projekt „Akčný plán rozvoja ekologického cestovného ruchu na Podzoborskej vínnej ceste“. Tento materiál pojednáva o rozvoji služieb, podpore vínnej kultúry, apod. Obec je do tohto projektu zaradená na základe jestvujúcich vinohradov a tradičných vínnych domčekov, ktoré sa nachádzajú nad Dyčianskou dolinou. Projekt je k dispozícii na Obecnom úrade v Klasove a je možné ho využiť pri rozvoji obce i regiónu.
- *Kaštieľ* rodiny Weiszovcov, ich unikátna rodinná hrobka, park pri kaštieli, rehabilitačné zariadenie v kaštieli, ktoré v súčasnosti slúži len pre obyvateľov Domu sociálnych služieb. Možno by bolo vhodné zriadiť v časti kaštieľa expozíciu pripomínajúcu rodinu Weiszovcov. Zároveň stojí za úvahu, či by v časti kaštieľa nemohli byť apartmány pre prípadných solventných návštevníkov.
- *Park pri kaštieli*: hoci je park udržiavaný, predsa by bolo vhodné prehodnotiť zdravotný stav drevín, určiť zásahy na ich ozdravenie, prípadne prehodnotiť tiež kompozíciu parku, vybavenosť parku apod.
- *Ubytovanie*: v obci je možné ubytovať sa v Penzióne Agroland. Počet poskytovaných lôžok je 20. V tomto penzióne je tiež reštaurácia, ubytovanie je poskytované i s raňajkami, ktoré sú v cene ubytovania. V tomto penzióne by bolo vhodné zriadiť „Turisticko-informačné stredisko“ s informačným servisom v rámci mikroregiónu Podzoborie
- Ďalšie ubytovacie kapacity v obci nie sú. Vhodné je uvažovať s poskytovaním lôžok v súkromí.
- V roku 1965 bol v obci realizovaný vrt do hĺbky 1240 m. OP vyčistení tohto vrtu je predpoklad čerpania termálnej vody o teplote až 95°C, čo dáva možnosť rekreačného využitia a rozvoj turistického ruchu v obci (napr. Wellnesscentra) so širokým spádovým územím (Nitra – 85 tis. obyvateľov, Vráble 15 tis. obyvateľov a priľahlé obce). Obec Klasov spadá do oblasti perspektívneho liečebno-rehabilitačného európskeho centra ťahajúceho sa od Nitry k Topoľčiankam a ďalej na Tekov.
- *Objekty*: tenisové kurty pri Penzióne Agroland dávajú možnosť aktívneho oddychu.
- *Majer*: jedná sa o zaujímavé územie z hľadiska potenciálu. V tejto lokalite sú zachované objekty v duchu ľudovej architektúry, niektoré sú opustené alebo využívané len ako víkendové domy. Udržiavané sú tu ovocné sady s pôvodnými druhmi ovocných drevín. Lokalita má potenciál stať sa osadou s ekologickým hospodárením, prípadne ako lokalita agroekoturizmu. Vhodné by bolo na majeri chovať kone a majer by sa tak mohol stať jedným z cieľových bodov „turistiky na koni“.
- *Športový areál v obci*: v obci sa nachádzajú tenisové kurty pri penzióne Agroland a futbalové ihrisko.
- *Cyklistické trasy a turistické chodníky*: v súčasnosti nie sú cez katastrálne územie vybudované, avšak vzhľadom na blízkosť hradu Gýmeš a iných atraktivít v okolí je dobudovanie týchto trás by bolo vhodné.

Z uvedeného vyplýva, že cestovný ruch sa na tomto území je možné realizovať prevažne v podobe pohybového cestovného ruchu viazaného hlavne na letnú sezónu, pričom hlavné druhy

aktivít by mohli byť cykloturistika, pešia turistika, rekreačné rybárstvo (na vodnej nádrži Vráble) a rekreačné poľovníctvo (bažanty). Aktivity, ktoré môžu v najväčšej miere ovplyvniť cestovný ruch obce, sú vinohradnícke tradície, športovania a v neposlednej miere skutočnosť, že územie nie je doteraz výraznejšie poškodené negatívnymi vplyvmi životného prostredia. Treba však posilniť ekologickú stabilitu a rekreačný potenciál územia.

6. Služby v obci, stav a potenciál

- Obecný úrad: volení zástupcovia obce i zamestnanci obecného úradu by mali prioritne zabezpečovať plánovanie rozvoja obce, potreby občanov v obci a ochranu kultúrneho a prírodného dedičstva v obci. Obecný úrad sa nachádza pri bývalom notariáte. Budova bola postavená v období socializmu (asi 70. roky 20. storočia). V budove OcÚ sa nachádza tiež kultúrny dom so sálou. Potrebné je do budúcnosti uvažovať s rekonštrukciou objektu. Okolo objektu sa nachádzajú vzrastlé stromy – brezy vo veku cca 30-40 rokov, ktoré objekt rámujú. Obecný úrad je verejnou inštitúciou, opлотenie pred OcÚ nemá opodstatnenie, len objekt z časti zakrýva. Možno by objekt OcÚ mal byť uvoľnený a zviditeľnený.
- Pošta: stojí na svojom pôvodnom, historickom mieste. Objekt je schovaný v zeleni.
- Ďalšie dostupné nasledovné služby (niektoré už boli spomínané vyššie): prevažujú služby komerčného charakteru - predajňa potravín, pošta, zariadenia pre deti, opatrovateľská služba, kamenárstvo, stolárstvo, maliarstvo, pohostinstvo, ubytovanie, stravovanie. V obci chýba trhovisko.
- Po stránke dostupnosti služieb obec nedostatočne reaguje na potreby obyvateľov. V obci nie je automat, bankomat, pobočka žiadneho peňažného ústavu, poisťovne ani inej inštitúcie poskytujúcej služby obyvateľstvu. Obec zatiaľ nepodporuje internetové prípojky pre domácnosti. Tiež v obci nie je možnosť kúpy suvenírov, tradičných výrobkov, tradičných jedál, ale nie je možné získať ani informácie o obci priamo v informačnom centre, c obci chýba informačná kancelária.
- V obci chýba tiež fyzický informačný systém, ktorý by navigoval návštevníkov k Obecnému úradu, pošte, informoval o názvoch ulíc apod. Vhodné je zriadiť informačné centrum a ekologicko-poradenské centrum vo vzťahu k podpore ekologického hospodárenia.
- Ďalej v obci chýba vlastná obecná polícia, hasičský zbor a požiarnou zbrojnicou, zdravotné stredisko pre občanov, zubná ambulancia, lekáreň apod.
- Zdravotná starostlivosť: poliklinika je vo Vrábľoch a v Nitre, lôžková časť je v Nitre. V obci je Dom sociálnych služieb, avšak jeho zamestnanci sa starajú len o deti ubytované v tomto zariadení. Do obce v súčasnosti žiaden lekár neprichádza. Ambulantná starostlivosť by

mohla byť poskytovaná aspoň počas vybraných dní v týždni, vzhľadom na počet starších obyvateľov v obci. V minulosti do obce prichádzala detská lekárka, teraz už ani táto služba nie je zabezpečená. Lekáreň sa tiež nachádza najbližšie vo Vrábľoch. Možno by najmä starší ľudia mohli mať možnosť konzultácií s farmaceutmi i v obci.

Materská škôlka

Pošta učupená pod orechom

- Dopravné spojenie z obce je možné len do Nitry alebo do Vrábľov. Pri cestovaní ďalej je potrebné v týchto mestách prestupovať. Vhodné by bolo pre prípad potreby zriadiť „súkromného dopravcu“ typu „taxi“ najmä pre zvýšenie mobility starších občanov. Parkovacích miest je v obci v súčasnosti dostatok, kvalita parkovacích stání je dobrá pri cintoríne a pred obecným úradom. Chýba parkovisko pri kaštieli a pri obchode Jednota.
- Z hľadiska dopravného systému je potrebné tiež riešiť autobusové zastávky a výbočiská pre autobusy. Stresovým dopravným uzlom je križovatka ciest z Klasova do Vrábľov a smerom k viniciam nad Dyčianskou dolinou. Sú tu časté prípady dopravných nehôd.
- Pohrebne služby: zabezpečované sú cez Správca cintorína, ktorí majú sídlo vo Vrábľoch.
- V obci chýbajú tiež niektoré ďalšie služby, ako napr. kaderníctvo, krajčírstvo, obuvník, kováč, možno vývarovňa pre starších ľudí apod.
- poľovníctvo: poľovný revír existuje v katastri obce od roku 1960, kedy bolo potrebné posilniť stavy zveri v revíri zvýšenou starostlivosťou o ňu. V katastrálnom území je bažantnica – chov bažantov a ich vypúšťanie do voľnej prírody v rámci udržania stavu bažantov. O chov bažantov sa stará Poľovné združenie obce Klasov.
- ekologický cestovný ruch – tento zámer si stanovili obce mikroregiónu Podzoborie v roku 2002 s cieľom chrániť a obnovovať prírodné, kultúrne a historické dedičstvo mikroregiónu.
- vinohradníctvo a vinárstvo – niektoré pramene uvádzajú, že už za čias Veľkomoravskej ríše sa pestoval na území obce vinič. Po útlme v 19.storočí sa v roku 1902 znova začali vysádzať na území obce vinohrady. V Klasove sa zachovali tradičné malé súkromné viničky, veľkovýsadby viníc tu realizované neboli. Celkový rozsah viníc je asi 50 ha. Po roku 1990 poklesom záujem o kúpu hrozna, dochádza k zániku alebo opusteniu viníc, udržiavajú ich už len nadšenci. Vo vinohradníckej oblasti sa predpokladá 120 viníc, 70 hajlochov, je tu plastika sv.Urbana, patróna vinohradníkov. Počet viníc v poslednom období klesol z dôvodu nezájmu novej generácie o pestovanie viniča a výrobu vína z vlastnej maloprodukcie. Niektoré hajlochy sú tiež už prestavané na rodinné domy či veľkoobjemové pivničné domčeky, tieto objekty stratili pôvodnú identitu a svojim zjavom narušili identitu celej vinohradníckej oblasti. Prestavené objekty sa z časti používajú ako chaty, ale i ako rodinné domy v letnom období. Zachované pivnice je potrebné podporovať, udržiavať v pôvodnom stave. Činnosť Spolku vinohradníkov a záhradkárov pokračuje i v súčasnosti.

Aktivita:

- vínná turistika – celoročná ponuka kvalitných vín vo vinohradoch nad Dyčianskou dolinou doplnená s kultúrou servírovania vín a stolovania
 - informačné letáky o možnostiach ochutnávok
 - do systému „otvorených pivníc“ vytypovať najmä pivnice tradičné, udržiavané, začlenenie do systému konzultovať s vlastníkmi pivníc ako aj ich ochotu dlhodobo sa podieľať na tomto projekte
 - možnosť zakúpenia vín v danej pivnici
 - zriadiť logo „Podzoborskej vínnej cesty“ (súčasť loga - zlaté a modré strapce)
 - vydať osobitnú mapu Podzoborskej vínnej cesty s vyznačenými pivnicami a službami, ktoré sú poskytované v rámci návštevy.
 - Propagácia programu a podujatí, ktoré budú organizované v rámci vínnej cesty (sviatok sv. Urbana, vinobranie, degustácie, súťaže, festivaly apod.)
 - Sprostredkovanie ponuky „Dovolenka na vinohradníckom dvore“ – dohoda s CK
 - Zapojenie sa do projektu Medzinárodná vínná magistrála „Váh-Dunaj-Ipeľ“, CR-I.“ schválený v roku 1999 v obci Mužľa. K tomu je potrebné vytvoriť funkčnú organizačnú jednotu za mikroregión Podzoborie i za obec Klasov, ktorá bude spolupracovať i s maďarskou stranou.
 - Podporiť atraktivitu obcí, aby návštevníkov pribúdalo. To súvisí s udrzaním obce v jej tradičnom vidieckom duchu, s udrzaním ľudovej architektúry, kvalitným prostredím v obci i so službami
 - Vybudovať náučný chodník (resp. informačný systém) o tomto tradičnom agroekosystéme i o tradičných pivniciach a hajlochoch.
- ovocinárstvo – ovocné sady sa v súčasnosti v katastri obce nenachádzajú. V obci však existovali ovocné sady, ktoré boli postupne vyrúbané, pozemky boli rozparcelované a postavené tu boli rodinné domy. Zo sadov sa ovocím zásoboval prioritne kaštieľ, a to za čias Weiszovcov, ale i po II.sv.vojne. Ovocné dreviny sa udržali v súkromných záhradách pri starších domoch. Nové domy majú zväčša len okrasné. Tiež medzi vinicami boli a sú roztrúsené veľkokorunné tradičné sorty ovocných stromov, v súčasnosti sa však už objavujú i nepôvodné, produkčné štvrt'kmene i ovocné steny na vedení. Zo stromov sa najčastejšie pestovali orechy a čerešne, prípadne moruše, pri pivniciach i slivky. Tieto ovocné dreviny je potrebné vo viniciach zachovať, pretože podporujú génia loci vinohradníckej oblasti.
- Poľnohospodárske produkty: vhodné je venovať sa výrobe a produkcii takých poľnohospodárskych výrobkov a produktov, ktoré by mohli byť na trh uvádzané pod ochrannou známkou. Napr. by bol vhodný chov bielych slovenských husí šľachtených vo VÚŽV v Nitre na veľkú pečienku. Tieto tradičné produkty a výrobky by sa mohli dostať do obchodnej siete v menšom množstve najskôr v Klasove, čím by si daný výrobok získal meno, neskôr do širšieho okolia.

7. Kultúrno-spoločenský život v obci:

Kultúra:

- *Kultúrny dom*: je súčasťou budovy, v ktorej sa nachádza i Obecný úrad. Využíva sa pri rôznych oslavách v obci, svadbách, zábavách, vystúpeniach rôznych hostí apod.
- *Knižnica*: obecná knižnica obsahuje cca 6000 zväzkov a má asi 100 čitateľov.
- Obec si vedie vlastnú *kroniku*, do ktorej sa zapisujú významné udalosti v živote obce.
- *Divadlo*: duch kultúry je základom nehmotného kultúrneho dedičstva. Cez kultúru sa formujú spoločnosť i národ. Kultúrny život v obci pestovali najmä učitelia s mládežou. Divadlu sa venuje i súčasná generácia, vystúpenia sa pripravujú najmä v maďarskom jazyku.
- *Etnografické prvky*: vlastné etnické prvky špecifické pre obec Klasov zatiaľ neboli zistené. Možno že v tejto oblasti nebol spracovaný dostatočný prieskum. Špecifické prvky vzhľadom

na veľkosť obce a jej vývoj by sa dali očakávať. Ľudové zvyky udržiava združenie Csemadok. Tance, kroje a iné prvky zapadajú do širšieho regionálneho kontextu.

- *Kultúrne združenia:*
 - Združenie občanov a mládeže Klasova – zmes starších i mladších občanov Klasova
 - Yanger Generation of Klasov – skupina mladých ľudí z Klasova
 - Csemadok – podporuje najviac kultúrnych akcií už od 50. tých rokov
- *Kultúrne telesá:* hudobné telesá sa v obci nenachádzajú, je tu však hudobne nadaný občan Dražkovič, ktorý hrá na husle a saxofón a pri rôznych kultúrnych podujatiach vystupuje a sprevádza i folklórnu skupinu..
- *Kultúrne akcie v obci:*
 - besedy s významnými ľuďmi na rôzne témy, najmä ochrana prírody a krajiny
 - deň detí
- *Iné aktivity:* v obci sa príležitostne organizujú stretnutia dôchodcov, výstava výšiviek apod..
- *Družobné mestá v Maďarsku:* ÖRBOTYÁN, ALSOÖRS

	
<p>Rekonštrukcia drevenej zvonice – nové stavebno-technické prevedenie</p>	<p>Pamätník Slovákom a Maďarom pri zvonici</p>

8. Školstvo

- Prvá škola bola v obci založená v roku 1822, druhá škola bola postavená začiatkom 20. storočia a tretia, moderná ZŠ bola postavená v rokoch 1960-1962. V súčasnosti je obec spádovou obcou a do základnej školy v Klasove chodia i deti z Babindolu a Veľkých i Malých Chyndíc. Školu navštevuje cca 104 detí.
- Materská škola v obci fungovala od roku 1960 a bola umiestnená v bývalej budove ZŠ (tej, zo začiatku 20. storočia) a v rokoch 1975-1981 bola postavená nová MŠ. MŠ v súčasnosti navštevuje cca 25 detí.
- Najvyšší podiel vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva majú občania s učňovským vzdelaním, čo sa javí v porovnaní s inými viac rozvinutými regiónmi výhodou pre vytvorenie pracovných miest s potrebou nižšieho stupňa kvalifikácie, prípadne pri podpore remeselných živnostníkov. Drobní remeselníci sú v súčasnosti žiadaní.

- Jazykové znalosti: keďže sa jedná o obec, ktorá striedavo patrila do Maďarska i na Slovensko, poznačilo to obyvateľov v tom zmysle, že zväčša ovládajú obidva jazyky. To je z hľadiska ich uplatnenia v súčasnosti výhoda. Trochu však zaostáva znalosť iných cudzích jazykov. Mladšia generácia disponuje zväčša ešte ďalším cudzím jazykom (v ZŠ majú možnosť učiť sa jazyk anglický a nemecký.). Mladí vďaka určitej jazykovej pripravenosti často odchádzajú za prácou do zahraničia. Stredná generácia a staršia generácia nemá ani základné jazykové znalosti vo svetových jazykoch. To zase obec znevýhodňuje pri získavaní investorov.
- V obci nie je možnosť vzdelávania sa. To platí i pre mikroregionálnu úroveň. Na základe záujmu občanov by bolo vhodné zriadiť „mikroregionálny dom vzdelávania“, v ktorom by prebiehali odborné semináre, odborné prednášky, vzdelávacie kurzy s certifikátom (akreditované), prípadne rekvalifikačné apod. Témy by mali byť vyberané podľa záujmu občanov.
- „Mestá a obce by mali byť budované prioritne pre deti“ – to odznelo na Bienále 2007 v Budapešti. To neznamená, že všade by mali byť detské ihriská, ale to znamená, že deti by mali svoju obec poznať, cítiť sa v nej bezpečne ale zažiť i dobrodružstvo, ktoré ich v dospelosti udrží v obci. Táto myšlienka je výzvou pre dospelých občanov, pre pedagógov. Možno by obec mala zvážiť spoluprácu vo výchove a vzdelávaní so školou.

9. Šport a rekreácia

- V obci je aktívna Telovýchovná jednota Klasov. Tá udržiava i športový areál (futbalové ihrisko) a organizuje športové akcie. Futbal bol základnou športovou disciplínou v obci. Každoročne sa v obci koná špecifický turnaj „Kopanie jedenástok“.
- Športový areál je vhodné dobudovať po stránke objektov i zelene
- V súčasnosti v obci pribudli tenisové kurty, ktoré patria k penziónu Agroland.
- V obci sa organizujú tiež stolnotenisové turnaje a turistické akcie.
- Športové rybárstvo – zatiaľ sa v obci realizuje na vodnej nádrži Vráble.
- Športové poľovníctvo – realizuje sa najmä poľovanie na bažanty, keďže v obci je bažantnica a bažanty sú vypúšťané do prírody, prostredníctvom bažantnice sa stavy bažantov v prírode dopĺňajú. V obci je založené a činné Poľovnícke združenie.

10. Dopravno-technická infraštruktúra:

Dopravný systém:

Verejná dopravná sieť prechádzajúca územím je nadradeného významu a slúži všetkým obyvateľom, kým účelové komunikácie majú funkciu obslužno-bezpečnostno-prevádzkovú. V katastrálnom území je len cestná doprava a v súčasnosti tu neexistujú podmienky pre iný druh dopravy.

Autobusová zastávka pri hlavnej ceste v obci.

Autobusová zastávka v centre obce.

Územím prechádzajú nasledovné cestné komunikácie

- štátna cesta I/51 Nitra-Vráble / ochranné pásmo 50 m, to znamená, že tomto ochrannom pásme sa nemôžu stavať stavebné objekty, ale len mimo intravilán obce.
- štátna cesta III.tr. Babindol-Klasov sa napája na cestu I/51 / ochranné pásmo 10 m
- štátna cesta III.tr. Klasov-Chyndice / ochranné pásmo 10 m a v zastavanom území platia vyhlášky požiarnej ochrany, civilnej ochrany apod., ktoré predstavujú
- miestne obslužné komunikácie – vo vnútri zastavaného územia sa rozvetvujú zo štátnej cesty III. triedy prechádzajúcej obcou a zabezpečujú prístup k obytným domom a objektom občianskej vybavenosti. Miestne komunikácie ochranné pásmo nemajú.
- poľné účelové cesty – sú to prevažne nespevnené cesty využívané predovšetkým na dopravu poľnohospodárskej techniky pre účely poľnohospodárskej výroby,
- Pohyb občanov v obci je takmer všade po hlavnej ceste, nakoľko v obci nie sú vybudované chodníky. Tiež niektoré miestne komunikácie je potrebné opraviť z dôvodu ich zlého technického stavu.
- Statická doprava: v obci je dostatok parkovacích miest, diskutabilná je ich kvalita. Kvalitné parkovanie je pri cintoríne. Ostatné parkovacie miesta je potrebné rekonštruovať, či nanovo vybudovať. Parkovacie miesta chýbajú pri kaštieli, pre prípadných návštevníkov detí umiestnených v Dome sociálnej starostlivosti. Parkovacie miesta chýbajú tiež pri futbalovom ihrisku, a to najmä pre autobusy privádzajúce futbalové tímy na zápasy.
- Cyklistické trasy: v rámci tvorby cyklistickej siete na Slovensku sa uvažuje s vetvou pozdĺž Žitavy a Hrona. Vzhľadom na vhodné terénne podmienky by mohli byť k tejto vetve dobudované i trasy mikroregiónu Podzoborie.
- Turistika na koni: hoci v katastri obce zatiaľ nie je založený chov koní, v oblasti Majeru sú na to vhodné podmienky. Od majera by tak mohol byť vytvorený jazdecký chodník jednak smerom na Dyčku, Zemný hrad a ďalej k Podhájskej a Lúčnicu a jednak smerom k pohoriu Tribeč.

Technická infraštruktúra:

- Obec Klasov bola a je typickou poľnohospodárskou obcou, funkčne naviazanou predovšetkým na mestá Vráble a Nitra, v minulosti i na Jelenec. Technická infraštruktúra je na dobrej úrovni, obec je elektrifikovaná, v obci je vybudovaný verejný vodovod a rozvodná sieť plynu a z časti i kanalizácia. V roku 2006 bola dostavaná ČOV, v súčasnosti sa pri nej realizujú terénne úpravy.
 - Trafostanice/napätie/ochranné pásma 30 m po obvodě objektu
 - Plynofikované ulice/tlaky/ochranné pásma/regulačná stanica/ochranné pásmo závisí od tlakových pomerov plynovodov a predstavuje pásmo od 3 do 300 m.

- Vodovod je vybudovaný v celej obci, jeho ochranné pásmo je 1 m na každú stranu.
- V obci sa nachádzajú tiež studne súkromné studne, využívajúce podzemné zdroje pitnej vody a ich ochranné pásmo je 10 m.
- Kanalizácia v uliciach je dažďová a jej úlohou je odvieŕ dažd'ovú vodu (najmä prívalovú) do recipienta. Ďalej je v časti obce vybudovaná splašková, jej ochranné pásmo je min. 1 m na každú stranu
- Obec má vybudovanú ČOV, jej ochranné pásmo je 100 m okolo stavby.
- Rozhlas nachádza sa vo všetkých uliciach obce, jeho ochranné pásmo je 1 m na každú stranu.
- Telekomunikačné káble – ochranné pásmo 1 m na každú stranu,
- Telekomunikačné vykryvač je jeden – Globtel Orange.
- V obci je potrebná rekonštrukcia miestneho rozhlasu, vhodné by bolo i vlastné vysielanie obce, prípadne v rámci mikroregiónu Podzoborie.
- Energetické zabezpečenie obce: obec je plynofikovaná. Na druhej strane z dôvodu šetrenia energiami je vhodné podporovať implementáciu alternatívnych zdrojov energií, a to v prípade Klasova najmä využívanie slnečných kolektorov a využívanie geotermálneho vrtu. Ako alternatívny zdroj je možné využiť i biomasu dopestovaných v obci.
- Časť katastrálneho územia býva v čase prívalových dažďov zaplavovaná. Počas horúceho leta zase Babindolský i Klasovský potok nemajú dostatok vody a nie sú teda celoročne prietochné.
- Prívalové dažde spôsobujú tiež zosuvy pôdy, prípadne prísun zeminy na cestu I/51 v mieste križovatky I/51 s miestnou komunikáciou, vedúcou do vinohradov. Táto miestna komunikácia pôsobí ako kanalizačný zberač prívalovej vody. Potrebne je prijať opatrenia na jej zachytenie alebo na zachytenie zeminy, aby nedochádzalo k zaplavovaniu cesty.

	
<p>„Pavučina“ vzdušných vedení po oboch stranách ulice neumožňuje kvalitné využitie plôch zelene</p>	<p>Deformovaný strom - dôsledok „ochrany“ technického prvku (el. vedenia)</p>

11. Environmentálna kvalita územia:

Životné prostredie a antropogénne zaťaženie územia obce:

Prírodné prostredie: Územie je intenzívne využívané človekom, a to najmä na poľnohospodársku činnosť, takže v území sa prejavuje najmä populačný tlak. Tým, že sa

vytvorili veľkoplošné hony, došlo k zníženiu biologickej diverzity územia a k zníženiu ekologickej stability územia. Zo všetkých zložiek životného prostredia práve intenzívne poľnohospodárstvo značne vyčerpalo a zaťažilo katastrálne územie.

Pôda: Prirodzená úrodnosť pôdy bola v minulosti znížená utužením pôdy v dôsledku používania ťažkej mechanizácie a pôsobením iných intenzifikačných faktorov. Chemizácia poľnohospodárskej výroby predstavovala vážny problém z hľadiska riešenia otázok tvorby a ochrany životného prostredia. Podľa „Správy o výsledkoch zabezpečenia kontroly cudzorodých látok v pôde, krmivách a potravinách za rok 1990“ bolo vo vzorkách pôdy, vyšetrených na obsah cudzorodých látok (rezíduá pesticídov, biogénne a abiogénne prvky, dusičnany, ropné látky) zaznamenané najvýznamnejšie prekročenie limitov je u rezíduí pesticídov. V súčasnosti je v okrese Nitra, do ktorého sa radí i obec Klasov, ohrozených plošnou kontamináciou cca 5 % pôd, a to najmä kadmíom, chrómom a ortuťou. Limitné hodnoty nadobúdajú aj koncentrácie niklu a astátu. Samostatné výsledky len za obec Klasov neboli k dispozícii. V katastrálnom území obce však prevažuje poľnohospodárska činnosť, dá sa teda predpokladať, že zaťaženie pôdy sa týkalo i územia obce Klasov.

V súčasnosti sa začali v obci spracovávať Pozemkové úpravy. Práve prebieha ich I.etapa spracovania – geodetické zameriavanie súčasného stavu a spracovávanie Miestneho územného systému ekologickej stability. Pozoruhodným prvkom v krajine sú vinice - predstavujú historickú krajinnú štruktúru, ktorú je potrebné chrániť, prípadne podporiť.

Radónové riziko: Hodnota ekvivalentnej objemovej aktivity radónu činí v okrese Nitra v priemere 72,60 Bq/m³. Najvyšší obsah radónu sa zistil vo vodách zistil medzi mestom Vráble a obcou Jelenec, jedná sa o stredné radónové riziko. Obec Klasov spadá do tohto územia.

Odpady: v obci nie je vlastná skládka odpadu. Odpad je vyvážaný z obce prostredníctvom VEPOS vo Vrábl'och. V katastrálnom území sú zistené však čierne skládky, ktoré je potrebné postupne likvidovať. Obec mieni zaviesť tiež triedený odpad a vybudovať zberný dvor.

Ovzdušie: záujmové územie nemá veľké zdroje znečistenia ovzdušia. Stredné stacionárne zdroje znečistenia ovzdušia sa nachádzajú v areáli bývalého PD, dnes firma Triticum. Mobilné zdroje znečistenia ovzdušia sú minimálne, vzhľadom na fakt, že intenzita dopravy v obci a jej katastrálnom území je nízka. Väčšia záťaž je pri ceste I/51, znečisťujúce látky sa šíria do vzdialenosti až 100 m, čo okrajovo zasahuje i obec. Tuhé znečisťujúce látky v ovzduší sú najmä prachové častice z polí. Je teda potrebné znížiť rýchlosť vetrov najmä na exponovaných miestach vegetačnými prvkami, vetrolamami.

Hluk: zdrojom hluku je najmä cesta I/51. Pri jej prebudovaní na rýchlostnú komunikáciu by bolo potrebné budovať zelené izolačnú protihlukovú bariéru, jej výstavba je však dlhodobým plánom, v súčasnosti sa však s jej výstavbou neuvažuje. Ostatné prevádzky v obci sú z hľadiska hluku v limitoch.

Voda: Riešené územie je menej bohaté na vodné toky. Hlavným tokom, ktorý preteká cez riešené územie, je Babindolský potok s prítokom Klasovský potok a jedným nemenným a vysychavým prítokom. V čase príválových dažďov dochádza k zamokreniu sútoku Klasovského a Babindolského potoka, a tiež k zaplaveniu niektorých pivníc, preto je vhodné uvažovať s vybudovaním vodnej nádrže resp. poldera na zachytenie príválových vôd v území a ich pozvoľnom vypúšťaní do koryta potoka v období sucha. Všetky povrchové vody v riešenom území majú vodu znečistenú najmä splachmi z poľnohospodárskej pôdy. Odnos poľnohospodárskej pôdy zapríčiňuje zanášanie vodných tokov, v dôsledku čoho dochádza k vylietaniu vody na okolité pozemky a úniku vody do podlažia na viacerých miestach jeho toku. Z hľadiska zdrojov a ochrany vôd sa riešené územie nenachádza v žiadnej chránenej oblasti prirodzenej akumulácie podzemných vôd a zdrojov povrchových vôd určených na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou. Hladina podzemnej vody sa pohybuje v rozpätí 5,2 – 7,5 m pod povrchom. Keďže obec v časti ešte nemá vybudovanú kanalizáciu, odpadová voda je odvádzaná do žump, prípadne do vodného recipienta. Povrchové vody však nemajú sledovaný stupeň znečistenia a nie je možné zaujať stanovisko k znečisteniu vôd. Vrt pri pivnici dáva 1,4l/s, obsahuje však radón.

Legislatívne limity v území:

- **Chránený areál:** v roku 1982 bol park pri kaštieli i kaštieľ v Klasove vyhlásený za chránený areál. Všetky zásahy do parku či objektu je potrebné preto konzultovať s Pamiatkovým úradom v Nitre.
- **Ochranné pásma technickej infraštruktúry:** cez záujmové územie prechádza trasa plynovodu, nadzemné elektrické vedenie, podzemný telekomunikačný kábel a vodovod. Každá z týchto sietí má vlastné špecifické ochranné pásmo, do ktorého nie je možné umiestňovať trvalé objekty, čo je pre obec značný limit. Cez územie prechádza tiež cesta I. triedy č. 51, ktorá má ochranné pásmo 20 m.
- **Ochranné pásmo cintorína** - okolo cintorína je ochranné pásmo 50 m od oplotenia, to znamená, že v tomto pásme nie je možné umiestňovať objekty na bývanie.

Trasovanie inžinierskych sietí bude spresnené v rámci prieskumov a rozborov k UPD a tiež bude stanovené ich ochranné pásmo na základe rokovaní so správcami sietí. Tieto prieskumy neboli predmetom analýz spracovávaných v rámci PHSR. Informácia o ich prítomnosti v katastrálnom území obce je však pre ďalší rozvoj obce významným faktorom.

Vzorovo a v duchu slovanskej tradície upravené hroby – kobercové výsadby kvetov

Mulčovacia kôra na hrobe namiesto kvetinovej výsadby

Vodný prvok na cintoríne

Sakrálna plastika zakrytá tujami

Mokradné spoločenstvo pri sútoku Babindolského potoka s Klasovským potokom. Mokrade sú chránené Ramsarským dohovorom o mokradiach, nakoľko sa jedná dnes už o vzácne biotopy. Z hľadiska ekologickej stability krajiny je to významný interakčný prvok.

12. Bývanie:

Obec si zachovala donedávna svoj charakteristický obraz vidieckej obce a v tom je jej prioritná hodnota. V obci je možné nájsť zvyšky ľudovej architektúry, zvyšky ľudových tradícií a teda aj zvyšky slovenskej vidieckej kultúry, ktorá sa dnes z územia vytráca, a to so súhlasom verejnosti. Treba si uvedomiť, že tým sa stráca i identita obce. V architektúre sa v minulosti uplatňovali a udržiavali celé stáročia regionálne prvky (urbanizmus dvorov, fasády objektov, zdobenie okien a dverí, farebnosť objektov, využívanie prírodných zdrojov z blízkeho okolia apod.). V obci sa dajú tieto hodnoty ešte nájsť u starších domov, ktoré boli postavené začiatkom 20 storočia a sú pomerne zachované, čo podporuje vidiecky ráz obce tekovskej oblasti. Urbanistická štruktúra zástavby je v staršej časti obce zachovaná a je vhodné ju zachovať ako kultúrne dedičstvo. Nová výstavba porušuje všetky tradičné hodnoty a uplatňujú sa princípy mestskej vilovej zástavby. Uličná čiara je zväčša síce zachovaná, ale pozemky majú mestskú parceláciu s menšou výmerou, s odlišným osadením domov na pozemkoch, ako tomu bolo v minulosti. Do obce sa tak vnášajú mestské modely a materiály, a to ako v architektúre, tak i v tvorbe záhrad, farebnosti, vybavenosti. Cít pre vidiek a vidiecku kultúru je pomaly nahradený plagiátorstvom mestských domov a využívaním katalógových ponúk bez ohľadu na historické súvislosti. Tiež sa pri osadzovaní nových objektov v už jestvujúcej ulici často nedodržia stavebná čiara, tam sa ulica triešti, architektúra je nepôvodná, nedodržia sa sklon strechy v starej časti obce, uplatňujú sa nové typy oplatenia, preberajú sa zahraničné vzory a materiály. Pritom „v globalizačnom procese vyhrá ten, kto si zachová vlastnú identitu“ !!! Z hľadiska turistického ruchu je zachovanie tradičných regionálnych prvkov prioritné. Obec by mala spolupracovať s citlivým architektom, ktorý dokáže i pri nových objektoch uchovať regionálne prvky. Tým sa môže stať obec pre externých turistov i návštevníkov či usadlíkov zaujímavá.

Nové, nepôvodné prvky: sklon strechy, výklenok, oplotenie...

Nová farebnosť domu a oblúkovité okná nemajú nič spoločné s tradičnou architektúrou.

Objekty, ktoré znehodnocujú vidiecky ráz obce, je možné tmiť výsadbou vzrastlej zelene, tradičnými drevinami, nie drevinami cudzokrajnými, pretože tak by sa ešte zvýraznil cudzorodý prvok v obci. V obci sa objavili domy s nepôvodnou architektúrou (tzv. „podnikateľské baroko“) jednak v historickej zástavbe (čo je na škodu obce, avšak zase nie je ich zatiaľ veľa), a jednak takéto objekty sú sústredené do novej ulice pod kostolom. V prípade záujmu občanov i naďalej o takúto výstavbu veľkoobjemových rodinných domov (trend je ustupovať od ich výstavby) je možné takéto objekty sústrediť do jednej ulice, napr. pod cintorínom, aby sa nenarušil celoplošne a výrazne charakter vidieckej obce Klasov.

Postupne malebné a remeselne vyrobené tradičné okná z domov miznú a sú nahradené plastovými oknami, a to i na významných historických objektoch (kúria Weiszovcov apod.)

V obci Klasov celá kapacita bývania spočíva na domovom fonde, takže žiadne bytové domy sa v obci nenachádzajú. To je veľmi pozitívny fakt. V súčasnosti obec Klasov sa uvažuje s novou výstavbou rodinných domov na výmere cca 10 ha, kde by malo byť umiestnených cca 40 rodinných domov a cca 20 domov v radovej zástavbe. Potrebné je vypracovať regulatívy na túto zónu, aby sa nenarušil charakteristický obraz vidieckej obce. Vhodné je uvažovať s výstavbou

nízkoenergetických domov, čo je v súčasnosti celoeurópsky trend. To by znamenalo zavedenie nových stavebných technológií v obci, čo by sa odrazilo na šetrení energií a finančných úsporách jednotlivých rodín. Ďalšou možnosťou pri obnove bytového fondu je odkupovanie a rekonštruovanie starších domov či už na bývanie alebo ako chalupy na rekreáciu. Niektoré objekty by možno mohla odkúpiť obec, aby ich využila pre svoje zámery. Výstavba môže podporiť ráz vidieckej obce a krajinný obraz zhodnotiť alebo znehodnotiť. S týmto vedomím je potrebné pristupovať k plánovaniu i povoľovaniu stavieb. Rozhodovací proces o svojom území má v rukách sama obec a jej zástupcovia.

Domček starej matere:
nechýba ľudská mierka
vidieckeho prostredia,
regionálne prvky, tradičné
vegetačné prvky, vinič,
útulnosť, romantika
zašlých čias.

3. VEREJNÁ DISKUSIA – ANKETA „MOJA OBEC – KLASOV“

V rámci spracovania Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Klasov na roky 2007 – 2013 boli formou dotazníka zisťované i názory verejnosti na možnosti plánovaného rozvoja obce. Odpovede späť zaslala väčšina respondentov, tento fakt svedčí o tom, že občania majú záujem spolupracovať a zaujímať sa o veci verejné.

Anketa pozostávala z dvoch druhov otázok. Otázky s vopred danými odpoveďami a otázky pri ktorých občania mohli vyjadriť svoj osobný názor na danú tému.

Celkovo sa na ankete zúčastnilo 36% mužov a 52% žien. Respondenti mali nad 16 rokov, 16 – 18 rokov malo 4% respondentov, 18 – 30 rokov malo 22% respondentov, 31 – 45 rokov malo 42% respondentov, 45 – 60 rokov malo 30% respondentov, nad 60 rokov bolo 2% respondentov. Ukončené vzdelanie u vzorky respondentov bolo základné u 18% respondentov, 16% respondentov bolo vyučených, 56% malo ukončené stredoškolské a 6% vysokoškolské vzdelanie, 4% neuvedené vzdelanie. Medzi respondentmi boli aj študenti 20%, väčšina respondentov bolo zamestnaných 72%, nezamestnaných bolo 2%, dôchodcov 4% a 2% respondentov bolo v dôchodcovia.

- **Otázka č. 1: Narodili ste sa v obci Klasov?**

V obci Klasov sa narodilo 54% respondentov, z čoho bolo 36% mužov a 64% žien. Zo sledovanej skupiny respondentov sa 46% narodilo mimo obce Klasov.

Výsledok: z uvedeného vyplýva, že prisťahovalectvo do obce je veľmi významné.

- **Otázka č. 2: Ako dlho bývate v obci Klasov?**

Všetci respondenti majú trvalý pobyt v obci.

Výsledok: všetci odpovedajúci sa dajú pokladať za „zainteresovanú verejnosť“.

- **Otázka č. 3: Máte ďalšiu rodinu v obci Klasov?**

100% respondentov má ďalšiu rodinu v obci. Z čoho vyplýva, že jednotlivé rodiny v obci žijú už po niekoľko generácií.

Výsledok: Všetci respondenti majú ku Klasovu i ďalšie osobné väzby.

- **Otázka č. 4: Ste patriot? Záleží Vám na obci?**

Až 73% opýtaných odpovedalo, že sú patrioti, 25% odpovedalo že sú skôr patrioti a, že skôr nie sú patrioti odpovedali 2% respondentov.

Výsledok: Vedenie obce má teda silne naklonených obyvateľov, čo je veľmi pozitívne pre ďalší rozvoj obce. Dá sa očakávať, že obyvatelia budú mať záujem o veci verejné.

- **Otázka č. 5: Chceli by ste bývať niekde inde?**

58% opýtaných respondentov by nechcelo bývať na inom mieste a 24% skôr nie. Na inom mieste by chcelo bývať 4% a skôr áno 14% respondentov.

Výsledok: Z toho vyplýva, že celkovo až 82% respondentov chce bývať v obci Klasov a má záujem na jej ďalšom rozvoji. Dá sa teda očakávať ich podpora dobrému programu rozvoja.

- **Otázka č. 6: Máte dostatok informácií o akciách a o tom, čo sa v obci deje?**

Až 27% respondentov je dostatočne informovaných o akciách a činnostiach v obci, 27% skôr áno, 13% skôr nie, a 33% nie je dostatočne informovaných o dianí v obci. Pozitívne je že všetci respondenti sa zaujímajú o obecné záležitosti a žiaden respondent sa nevyjadril, že aktivity v obci sú mu ľahostajné.

Výsledok: Potrebné je zintenzívniť informovanosť občanov o všetkých aktivitách v obci.

- **Otázka č. 7: Ste ochotní podieľať sa na veciach verejných, prispieť k rozvoju obce vlastnou prácou, finančne alebo brigádnicke?**

Celkovo je 25% respondentov ochotných prispieť akokoľvek a kedykoľvek, 5% respondentov sú ochotné prispieť len finančne pre nedostatok času, 27% je ochotných brigádovať vo voľnom čase pre nedostatok financií, 25% respondentov je ochotných odrobiť ako brigádnik určitú prácu podľa pokynov starostu pretože chce, 18% respondentov sa nebude podieľať na rozvoji obce, pretože to má na starosti vedenie obce a 0% respondentov nemajú na tieto otázky čas, pretože obec nie je ich problém.

Výsledok: 82% respondentov je ochotných podieľať sa na veciach verejných a prispieť k rozvoju obce vlastnou prácou, finančne alebo brigádnicke. Je to veľmi dobré z hľadiska ďalšieho rozvoja obce pri ktorom sa vedenie obce môže spoľahnúť na spoluprácu s občanmi. 18% občanov je potrebné presvedčiť o potrebe spolupráce, pretože v danej obci žijú. Kvalitné prostredie je teda aj ich záujmom.

- **Otázka č. 8: Ste spokojný s aktivitami, ktoré vyvíja starosta?**

Až 41% respondentov je spokojných s aktivitami, ktoré vyvíja starosta, 37% je skôr áno, nespokojných s aktivitami je 6% a skôr nespokojných je 2% respondentov.

Výsledok: Celkovo je 78% respondentov spokojných s aktivitami starostu, z čoho vyplýva, že vedenie obce má podporu občanov.

- **Otázka č. 9: Chceli by ste, aby starosta podporil iné aktivity v obci? Aké?**

Z odpovedí vyplýva, že až 47% respondentov by privítalo, aby starosta podporil iné aktivity v obci, 25% sa prikláňa k odpovedi skôr áno, len 17% opýtaných sa prikláňa k odpovedi skôr nie a 8% k odpovedi nie.

Výsledok: Celkovo je 72% by privítalo ďalšie aktivity v obci. Je potrebné zistiť, čo by títo občania mali radi.

- **Otázka č. 10: Ktoré služby sa Vám v obci páčia a s čím nie ste spokojný?**

Respondenti sú najviac spokojný s vynášaním smetí z obce 75% a penziónom čo predstavuje taktiež 7,5%. Naopak až 7,5% opýtaných občanov odpovedá, že služby v obci vôbec neexistujú a 9,4% absentuje separovaný odpad.

Výsledok: Aj keď sa otázka pôvodne netýkala len odvozu smetí, ich pravidelný odvoz väčšina respondentov pokladá za dôležité. Očakávajú však zavedenie separovaného zberu. To súvisí s vytvorením i zberného dvora v obci.

- **Otázka č. 11: Vaše najmilšie miesto v obci?**

Najobľúbenejším miestom občanov je záhrada – 28% a krajina spojená s možnosťou vychádzok a piknikov – 25%, ďalej športový areál - 10%, na štvrtom mieste sa umiestnil vinohrad – 9%. Ostatné aktivity spolu predstavovali 28%.

Výsledok: Z uvedeného vyplýva, že 55% obyvateľov uprednostňuje súkromné miesta s možnosťou aktívneho oddychu, 45% respondentov radi chodia na vychádzky do krajiny, okolo jazera a pasívny oddych.

- **Otázka č. 12: Ste za návrat k tradičnému spôsobu života na vidieku?**

Za návrat k tradičnému spôsobu života sa priklonilo 14% respondentov, odpoveď skôr áno zvolilo 9%, skôr nie 28%, proti (nie) 12%. 12% opýtaných si myslí, že by to bolo hlúpe, nakoľko doba pokročila a 25% respondentov si nevie predstaviť čo všetko by to odnášalo. Celkovo 40% zúčastnených je proti návratu k tradičnému spôsobu života na vidieku, za je 23%.

Výsledok: obyvatelia obce už nemajú záujem o tradičný spôsob života a nevedia si ani predstaviť, čo by to v praxi pre nich znamenalo. Väčšina chce žiť moderným spôsobom života.

- **Otázka č. 13: Ktoré miesta v obci alebo jej okolí by ste radi zveľadili, pretože sa tam dobre cítite?**

Najviac respondentov až 22,6% sa vyslovilo za zveľadenie centra obce, 15% respondentov je za úpravu a rekonštrukciu športového areálu a 13,2% za úpravu parku a okolia Obecného úradu.

Výsledok: Občania cítia potrebu úpravy centra obce a budovania plôch zelene. To je pozitívne.

- **Otázka č. 14: Ktoré miesta v obci a jej okolí by ste najradšej zmenili, pretože ich pokladáte za nekultúrne, nevhodné, zničené, apod.?**

11,6% respondentov by chcelo zmeniť centrum obce, 10,4% autobusovú zastávku, 8,1% je za obnovu kultúrneho domu, 7,0% za úpravu pánice jej okolia, 5,8% je za úpravu cintorína, 5,8% je za zveľadenie knižnice, 4,6% je za úpravu areálu materskej škôlky a vybudovania detského ihriska v areáli. 4,6% respondentov sú za úpravu okolia obce, 4,6% občanov sú za úpravu obce a komunikácií a 4,6% opýtaných je za úpravu starého obecného úradu.

Z uvedeného vyplýva, že až 61,3% respondentov je za úpravu, prípadnú asanáciu starých budov v obci Klasov.

Výsledok: Opäť sme sa dostali k úprave centra obce.

- **Otázka č. 15: Čo by ste chceli mať v obci ? Čo Vám chýba?**

13,9% respondentom chýba v obci park, 11,6% opýtaných by chcelo mať v obci zdravotné centrum, 10,5% opýtaných absentuje športový areál, 7% opýtaných by chcelo mať v obci poriadne detské ihrisko, 4,6 % väčší poriadok v obci a priateľské spolunažívanie, taktiež lekáreň, obchodné centrum a viac spoločenských akcií. Z opýtaných respondentov by 3,5% chcelo mať v obci nájomné byty a taktiež aj kaderníctvo. Ďalej sa občania vyslovili za úpravu verejných priestranstiev, nočného osvetlenia, o tabuľu s erbom na začiatku a konci obce, amfiteáter, lepšiu spoluprácu, porozumenie medzi obyvateľmi a stavebné pozemky.

Výsledok: Celkovo respondenti poukázali na chýbajúce priestory pre deti a mládež s možnosťou ich ďalšej organizovanej realizácie a doriešenie infraštruktúry obce.

- **Otázka č. 16: Čo by ste radi zmenili v obci z hľadiska dopravného systému ?**

Z odpovedí vyplýva, že až 22,2% je za zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky (dodržiavanie rýchlosti v obci, doplnenie dopravných značiek, retardérov a pod.), 13,3% respondentov je za úpravu cestovného poriadku, ako je zjednotenie spojov s prípojami a doplnenie školských spojov, 11,1% je za doplnenie dopravných značiek pre chodcov, 8,9% respondentov je za úpravu autobusovej zastávky a doplnenie cestovného poriadku, 6,7% za označenie ulíc, doplnenie chodníkov pre peších, dodržiavanie rýchlosti v obci.

Výsledok: Celkovo z odpovedí vyplýva, že v obci je potrebné sprísniť a lepšie vybaviť cestné značenia a doplniť v obci retardéry pre bezpečnosť obyvateľov obce a taktiež lepšie prispôsobiť autobusové spojenia potrebám občanov, nakoľko je využívaná väčšinou respondentov.

- **Otázka č. 17: Čo by ste radi zmenili v obci z hľadiska rozvoja kultúry?**

15,6 % opýtaných by chcelo zapojiť mladých do kultúrnych a športových akcií, 12,5 % respondentov by prijalo spoločenské akcie a viac kultúry pre deti a mládež, 9,4 % by prijalo mať v obci kino a 6,3 % športové centrum/plážový volejbal, tenis, stolný tenis, šach, kultúrny program pre dôchodcov, park pred OÚ, modernizácia KD.

Ďalej by opýtaný prijali v obci počítače, internet, vylepšenie knižnice, tradičná kultúra, zapojiť mladých do futbalového oddielu, vytvoriť mládežnícky klub, založiť tanečný súbor, divadlo, kultúrne podujatia počas víkendov.

Z uvedeného vyplýva, že respondenti by chceli obnoviť a nadviazať na bohatú kultúrnu a športovú tradíciu obce. Konečne je „papučová“ kultúra na ústupe?

- **Otázka č. 18: Čo by ste radi zmenili v obci z hľadiska ochrany krajiny?**

Z hľadiska ochrany krajiny uviedli respondenti požiadavku na separovanie odpadu, vyčistenie parku pri budove sociálnych služieb, zvýšiť počet odpadkových košov, umiestnenie zberných nádob v obci, ďalej vytvorenie a úprava parkových plôch, ďalej spustiť ČOV, výsadba okrasných drevín a krov, zlikvidovať divoké skládky odpadu, zákaz vypúšťania septikov do potoku a ochrana existujúcich remízok. Obmedziť pálenie smetí v obci.

- **Otázka č. 19: Čo by ste radi zmenili v obci z hľadiska sociálnej a zdravotnej starostlivosti?**

Z tohto hľadiska by občania v obce radi zmenili: 48,1 % by v obci prijalo zdravotnícke centrum, 22,2 % stravovanie pre starých ľudí a sociálne slabších občanov, 11,1 % lekáreň, 7,4% domov sociálnych služieb a dokonca odpovedali respondenti aj odpoveďou - nič, neviem. 3,7 % kontrolovať mládež v nočných hodinách.

Z hodnotenia vyplýva, že v obci je potrebné doriešiť starostlivosť o chorých a starších občanov, ktorý sú odkázaný na pomoc iných.

- **Otázka č. 20: Čo by ste radi zmenili v obci z hľadiska ekonomického?**

15% je za finančné zabezpečenie mladých rodín a za finančnú podporu pri narodení dieťaťa, 15% respondentov je za prilákanie investorov do obce, 10% je za viac pracovných príležitostí, 10% opýtaných je za **sprevádzkovanie páliačnice**. Respondenti ďalej poukázali na potrebu vytvorenia koncepcie ekonomického rozvoja obce.

- **Otázka č. 21: Chceli by ste v obci podnikat' alebo byť radšej zamestnancom?**

21,9% respondentov chcelo by byť radšej zamestnancom, 34,4% podnikat' v obci a 43,8% by nechcelo byť ani zamestnancom ani podnikateľom v obci.

- **Otázka č. 22: Ktoré negatívne javy pokladáte za najviac stresujúce?**

Za najviac stresujúci jav v obci respondenti pokladajú neporiadok a smeti 27,2%, cesty 20,6%, vandalizmus 19,1%, 8,8% uviedlo hluk, 8,1% dopravu, 7,4% prašnosť a hlučnosť, 5,9% pachy, 2,2% kriminalitu, 0,7% vypúšťanie splaškov zo žump do potoka a záhrad - znečistenie prírody.

Z uvedeného vyplýva, že neporiadok a smeti v obci Klasov medzi závažné problémy, ktoré je potrebné riešiť.

- **Otázka č. 23: Ste za väčší záber poľnohospodárskeho pôdneho fondu pre výsadbu krajinnej zelene?**

Až 71,4% respondentov súhlasí so záberom poľnohospodárskeho pôdneho fondu pre výsadbu krajinnej zelene, 16,7% skôr súhlasí, 2,4% nesúhlasia, 2,4% skôr nesúhlasia a 7,1% respondentov to nevie posúdiť.

Celkovo z odpovedí vyplýva, že 88% opýtaných súhlasí so záberom pôdy pre výsadby krajinnej zelene.

Podnety a návrhy zo strany občanov vyplývajúce z prieskumu:

- Obyvatelia sú patrioti s hlbšími koreňmi k obci, preto majú záujem o rozvoj obce. Tento výsledok dáva i možnosť zapojiť občanov do akcií v obci týkajúcich sa jej rozvoja, vedenie môže rátať s podporou občanov. Tiež je dôležité s občanmi viesť dialóg na tému hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, nakoľko občanom záleží na ďalšom rozvoji.
- Ku krajine majú kladný vzťah a radi by mali zelenú a upravenú obec i krajinu. Podporujú ekologickú stabilitu krajiny výsadbou krajinnej zelene.
- Podporujú výsadbu zelene v obci, požadujú upraviť verejné priestory, park, zlepšiť kvalitu údržby zelene i úpravu cintorína.

- Navrhujú opravu či rekonštrukciu kultúrneho domu, obecného úradu, Domu smútku i materskej školy.
- Z hľadiska kultúry chce väčšina respondentov obnoviť a nadviazať na bohatú kultúrnu minulosť obce a zapojiť do tejto aktivity najmä mládež.
- Obyvateľov trápi mládež - chýbajú priestory pre aktivity detí a mládeže, ich zapojenie do kultúrneho života obce, športovanie, ich vlastná klubovňa i detské ihrisko. Treba znížiť mieru vandalizmu a kriminality v obci a finančne podporiť mladé rodiny.
- Občania obce by uvítali Klub dôchodcov, starostlivosť o seniorov, domov sociálnych služieb (starobinec) a lepšiu starostlivosť o starších a sociálne slabších občanov, tiež požadujú zdravotné stredisko a lekáreň.
- Z hľadiska životného prostredia navrhujú zaviesť separovaný zber, zvýšenie počtu zberných nádob, likvidácia divokých skládok odpadu, a pod.), tiež vybudovanie kanalizácie a spustenie ČOV .
- Vhodné je upraviť autobusové spoje, resp. riešiť dopravu v obci, dobudovať chodníky pre peších a zabezpečiť vyššiu bezpečnosť dopravy a zriadiť retardéry v obci.
- Z hľadiska podnikateľského prišiel návrh na obnovu činnosti pálenice.

4. SWOT-ANALÝZA OBCE KLASOV

1. Silné stránky

Urbanizmus a architektúra

- Výhodná geografická poloha, blízkosť miest Nitra a Vráble
- Nízka zastavanosť katastra,
- Klasov – spádová obec
- Možnosť rozvoja bývania na obecných plochách
- Zachovalá historická štruktúra zástavby v starej časti obce
- Tradičné vinné domčeky – hajlochy, časť zachovaná
- prázdne objekty a rodinné domy vhodné na rozvoj ekoturizmu - majer

Kultúrne a prírodné dedičstvo:

- Kaštieľ a krypta rodu Weiszovcov – kultúrna pamiatka
- Park pri kaštieli – súčasť kultúrnej pamiatky
- Historická krajinná štruktúra – vinohrady, možnosť budovania vínnej cesty

Ekológia:

- Tradícia ovocinárstva – vinohradníctvo (genofond viniča a ovocných drevín)
- možnosť pestovania bioproduktov
- biokoridory popri vodných tokoch
- dostatok plôch pre budovanie zelene v obci

Environmentálne aspekty:

- Kvalitné životné prostredie
- Čisté ovzdušie, bez exhalátov, žiadne veľké zdroje znečistenia ovzdušia
- Plynofikácia a vodovod
- Kanalizácia, ČOV
- Dostatok zelene v obci a možnosť budovania zelene v celom katastrálnom území

Ekonomické aspekty, podnikateľská sféra

- Klasov – líder mikroregiónu Podzoborie
- Klasov – rozvoj v oblasti bývania na kvalitatívnom princípe
- Dom sociálnych služieb – najväčší zamestnávateľ
- Pomerne silné podnikateľské zázemie – právnické i fyzické osoby a živnostníci
- Ľudský potenciál na oživenie tradičných remesiel a služieb
- Pestovateľské a chovateľské tradície – možnosť zavedenia značkového výrobku alebo produktu na trh (spolupráca s SPU)
- Samozásobovateľská činnosť občanov, nadprodukcia ekopotravín – obchod
- Nízka zadlženosť obce, čo jej umožňuje brať si úvery na nové zámery
- Možnosť využívať Kultúrny dom na rôzne spoločenské a vzdelávacie aktivity
- Využívanie občanov v rámci VPS
- Intenzívne využívanie PPF – pozemkové úpravy v príprave
- Zisk účelových dotácií (park, opravu kultúrneho domu, domu smútku, OcÚ apod.)
- Termálny vrt – voda 95°C teplá – možnosť výstavby termálneho kúpaliska, možnosť využívania vody ako geotermálnej energie pre obec i pre mesto Vráble apod.

Sociologicko-demografické aspekty:

- Podpora starostu
- Silný patriotizmus a záujem o veci verejné (rozvoj obce)
- Ochota občanov pomôcť pri rozvoji obce, finančne i fyzicky
- Pomerne nízka nezamestnanosť
- Ochota podnikat' ako SZOČ až u 34% obyvateľov
- Organizovanie občasných kultúrnych akcií
- Družobné mestá v Maďarsku

- Aktívne združenia občanov
- Blízkosť pútnických miest – možnosť zapojiť sa do siete sakrálnych turistiky
- Pomerne dobré dopravné napojenie na Nítru a Vráble, ďalej len s prestupovaním

Marketing a manažment:

- Spracovaný návrh projektu vínnej cesty mikroregiónu Podzoborie – pokračovať v príprave
- Spracovaná štúdia verejného parku pri obecnom úrade
- Propagačné materiály Penziónu Agroland a iných subjektov
- Vydané pohľadnice z obce
- Propagácia cez kultúrne slávnosti apod.

2. Slabé stránky

Kultúrne a prírodné dedičstvo:

- V katastri nie sú žiadne chránené územia ani chránené stromy
- Nerešpektované historické súvislosti – architektúra, využitie historických objektov, neprístupná krypta Weiszovcov apod.
- Nutné rekonštrukcie niektorých objektov (kultúrny dom, Dom smútku apod.)
- Zabúdanie na významné osobnosti
- Zaniknutá divadelná tradícia obce
- Nedostatočne upravený cintorín – sakrálne objekty
- Implementácia mestského spôsobu života v obci vidieckeho typu

Urbanizmus a architektúra

- Dopravná nedostupnosť
- Lokalizácia obce mimo hlavných dopravných trás (má vplyv na prílev kapitálu)
- Nie je prepojenie na obec Lula a Tehla
- Nevyhovujúci stav niektorých miestnych komunikácií a chýbajúce chodníky
- Chýba rekreačný priestor
- Nevyužívané gazdovstvo smerom na viničky, len ako víkendový dom
- nedostatok príležitostí pre voľnočasové aktivity detí
- komplikované podmienky pre športové vyžitie – nekvalitné priestory
- Mestské hmoty a materiály vo vidieckej obci
- Zanedbanie prvkov pre imobilných, napr. dostupnosť OcÚ

Ekológia:

- Nízka ekologická stabilita územia
- Náchylnosť pôd na vodnú i veternú eróziu
- Odstránenie ovocných drevín z krajiny,
- Zanikajúci tradičný genofond, tradičný spôsob hospodárenia, tradičné druhy úžitkových rastlín, chov hydiny a iných domácich zvierat
- Nízka kvalita krajiny zelene i urbánnej zelene v obci, chýbajúci kvalitný verejný park a krajinná zeleň, ošetrovanie drevín
- Nedostatočná úprava cintorína, najmä v časti rozširovania sa cintorína, tiež nutná oprava Domu smútku

Environmentálne aspekty:

- Nevyužívanie alternatívnych zdrojov energie
- Výstavba stavebných objektov tradičnými technológiami
- Čierne skládky odpadu
- Pitná voda obsahujúca nežiaduce látky - radón

Ekonomické aspekty, podnikateľská sféra

- Chýbajúca finalizácia poľnohospodárskych produktov

- Chýbajúca dielňa na výrobu suvenírov, tradičných predmetov, originálnych darčiek
- Chýbajú nekomerčné služby - bankomat, internet apod.
- Chýbajú komerčné služby (obuvník, čistiareň, doprava, kaderník apod.)
- Zlé autobusové spojenie, chýbajú spoje pre obyvateľov
- Chýbajú ubytovacie kapacity nižšej cenovej skupiny (v súkromí)
- Intenzívne využívanie PPF, kvalitné hlboké pôdy, erózia pôdy
- Nevyužíva sa jestvujúci potenciál – viničky s hajlochmi, majer
- Neobnovujú sa tradičné remeslá
- Málo súkromne hospodáriacich roľníkov v obci a málo živnostníkov
- Chýbajú doplnkové služby pre CR – cyklotrasy, náučné chodníky, požičovňa bicyklov, turistika na koni apod.
- Chýba turistická informačná kancelária, marketing obce nie je žiaden
- Chýba zdravotné stredisko, lekáreň, rehabilitačné centrum pre občanov obce
- Nefunkčná pálenica
- Nekvalitné autobusové zastávky
- Ľudský potenciál na oživenie tradičných remesiel a služieb
-

Sociologicko-demografické aspekty:

- Nepriaznivý demografický vývoj - prevažujúci počet obyvateľov v poproduktívnom veku, nízky prírastok obyvateľstva
- Odchod mladých ľudí z obce
- Vandalizmus
- Zlé demografické ukazovatele – staršie obyvateľstvo, postupný úbytok obyvateľov
- Nízka vzdelanostná úroveň
- Nedostatok podnikania chcujúcich občanov – vysoká závislosť na práci a soc.dávkach
- Nízka kúpyschopnosť obyvateľstva
- Narušené medziludské vzťahy
- Neexistencia 3. sektora
- Nie je dostatočná informovanosť obyvateľov o akciách, činnosti, zámeroch (TV)
- Nedostatočná starostlivosť o dôchodcov a nižšie sociálne skupiny, klub dôchodcov
- Chýbajú aktivity pre deti a mládež, kluby

Marketing a manažment:

- Služby na nízkej úrovni
- Chýba reklama, propagácia, internetová stránka, informačný systém obce apod.
- Chýba spolupráca so susednými obcami (napr. výmena tovarov, ponúkané služby)
- Chýbajú koncepčné dokumenty: Územný plán, dokumenty ochrany prírody a krajiny, určenie pozemkov pre náhradné výsadby apod.
- Nie je zapojenie sa obce do rôznych súťaží ako je napr. súťaž o Obec roka apod.

3. Príležitosti

- rod. Weiszovcov – zriadiť múzeum, izbu tohto rodu, výskum o nich, prílev zahraničných turistov
- Partnerstvo s obce mi v MR - medzinárodné bilaterálne projekty a aktivity s partnerskými mestami v MR
- Rozvoj ekoturizmu, agroturizmu, cykloturizmu, turistiky na koni, turistiky po vínnej ceste, sakrálnnej turistiky apod. - v spolupráci s blízkymi obcami možnosti komplexnej, celoročnej ponuky služieb v cestovnom ruchu
- vinohradníctvo – podporiť využitie a tradíciu
- hajlochy – podporiť zachovanie tradičných hajlochov, zastaviť ich prestavbu
- Nové technológie – internet, informačno-komunikačné technológie
- Energeticky sebestačné domy - využitie nových technológií vo výstavbe

- Kvalitné prostredie – nízka hladina hluku, emisií – kvalitné bývanie
- Rastúci záujem o ochranné bioprodukty - produkty a výrobky s ochrannou známkou
- ekoprodukty a výroba tradičných ekologicky čistých produktov, založiť sady
- Polyfunkčná zeleň - vybudovať zeleň v centre a verejný park
- Vrt - vybudovať termálne kúpalisko či wellnesscentrum
- geotermálna energia a solárna energia, biomasa – využiť alternatívne zdroje
- granty a dotácie – pripraviť projekty do fondov
- prázdne staré objekty – nájsť potenciálneho investora o nevyužívané budovy
- Partnerstvo - spolupráca a výmena skúseností s okolitými obcami
- Preprava osôb - zriadiť súkromnú dopravu pre starších obyvateľov obce,
- Úprava dopravných zariadení (chodníky, miestne komunikácie, obnova zastávok SAD, parkovacie plochy, cyklotrasy apod.)

4. Ohrozenia

- Neúspešné projekty v rámci európskych fondov i domácich grantových schém
- Vlastnícke vzťahy pri narábaní s nehnuteľnosťami
- Pokles záujmu občanov o veci verejné, deštruktívne aktivity občanov
- Pokles záujmu o tradície, vidieckeho rázu obce i vidieckej kultúry, snaha prispôbiť sa mestskému spôsobu života – strata identity
- Preferovanie pohodlného spôsobu života mestského typu – strata identity
- Nezáujem o partnerstvo subjektov v rámci obce, mikroregiónu a regiónu
- Nedostatočná kvalita infraštruktúry v regióne
- Rozhodovací proces na rôznych úrovniach (od štátnej po lokálnu) v neprospech obce a bez poznania širších súvislostí, či špecifik a potenciálu obce
- Koncepcia financovania a priority podpory v regióne v nesúlade s potrebami obce
- Politicko-ekonomická situácia a legislatíva, ktorá nedostatočne zatiaľ podporuje živnostníkov a súkromne hospodáriacich roľníkov

Motto:

KLASOV – MODERNÁ OBEC

Kvalitou bývania sa zaoberá „**sociológia bývania**“ – štúdium vzťahov medzi obydľím a jeho užívateľmi, vzťahov jednotlivcov a skupín v obytnom prostredí, skúmanie dôsledkov obytného prostredia, do ktorého patrí jednak vlastný byt (užší chápanie bývania), jednak celé obytné prostredie prislúchajúce k bytu, domu (širšie chápanie bývania), ale i celé prostredie v úrovni sídla. Pre dosiahnutie kvalitného bývania je potrebné realizovať sociologický výskum a pripraviť návrhy na skvalitnenie bývania v obci. Bývanie je jedným z najdôležitejších sociálnych procesov z hľadiska ekonomického, ekologického, kultúrneho, technického, ale i sociologického. Kvalita bývania sa odráža tiež v naplnení funkcií bývania: reprodukčná, ochranná, komunikačná, emocionálna, apod.

Bývanie vo vidieckej obci nesie sebou určité špecifiká i kultúrne znaky, ktoré je potrebné pre zachovanie identity obce rešpektovať. Kvalitu bývania tiež výrazne ovplyvňujú vonkajšie podnety i vlastná politika bývania, a podpora bývania. Tu sa naskytuje možnosť ovplyvniť spokojnosť občanov aj zo strany obce. Pri zvýšení kvality bývania je potrebná komunikácia s odborníkmi na túto problematiku a na základe odborných podkladov vypracovať „stratégiu skvalitnenia bývania“ pre občanov Klasova.

5. STRATEGICKÁ ČASŤ PHSR OBCE KLASOV

Globálny cieľ: KLASOV – MODERNÁ OBEC – obec opierajúca svoj rozvoj o princípy kvality bývania s využitím nových, moderných technológií..

Strategické ciele:

1. Interná a externá **atraktivita** obce
2. Dostupnosť obce, nová komunikačno-informačná stratégia - posilniť tok informácií k občanom a zvýšiť informačnú gramotnosť
3. zvýšenie zamestnanosti cez investovanie do výroby ekologicky únosnej, uplatniť nové technologické procesy v uvažovanej priemyselnej zóne
4. urbanisticko-architektonická kvalita vysokého štandardu bez regulatív
5. využívanie alternatívnych zdrojov energie, najmä miestne zdroje
6. rozvíjať agro-eko-turizmus, zachovať tradičný agro-ekosystém (vinice)
7. chrániť jestvujúce tradičné kultúrne hodnoty obce

Predpoklady: Kultúrno-historická **kontinuita**, uprednostňovanie **kvalitatívnych** prvkov rozvoja, miestne aj regionálne pôsobenie a vzťahy, humanizácia prostredia, infraštruktúra.

Priority:

1. Podpora kvality bývania, rozširovanie bytového fondu:

Podpora urbanisticko-architektonickej kvality a špecifik obce, podpora ekologicko-environmentálnej kvality prostredia, podpora kultúrno-spoločenskej kvality prostredia, podpora sociálnej pohody, vybavenosti a služieb, podpora kultúrneho a prírodného dedičstva, tradícií, vidieckeho obrazu obce, krajinného rázu, apod.

2. Dostupnosť obce – skvalitnenie dopravného spojenia a využívanie a uplatňovanie nových informačno-komunikačných technológií

3. Ekonomický rozvoj - pracovné príležitosti v obci, podpora partnerstva a spolupráce subjektov v obci i s okolitými obcami a regiónmi

4. Podpora ľudských zdrojov - aktívna politika zamestnanosti, podpora a príležitosť na vzdelanie s cieľom dosiahnutia nového typu obce – inteligentná obec

Vízia obce: Klasov - nový imidž modernej obce

Stratégia mesta: Robiť **všetky rozhodnutia** tak, aby **boli vzorovými riešeniami** v danej problematike pre iné obce, a to z hľadiska zachovania génia loci a zároveň využitia najnovších trendov v urbanizme, architektúre, krajinskej tvorbe, technológiách, spoločenských vzťahoch apod.

Dôležitý aspekt: Stanovené ciele majú dlhodobý charakter, z toho vyplýva nutnosť stanoviť stratégiu obce, prijať predkladané ciele obyvateľmi obce, získať podporu občanov a následne ich zapojiť do tohto procesu realizácie stanovených cieľov.

Poznámka: Všetky následné koncepčné dokumenty a materiály by mali plne rešpektovať tento spracovaný Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Klasov a podporiť dosiahnutie stanoveného globálneho cieľa. Obec si týmto začne tvoriť „nové dejiny“, nového „génia loci“.

Priorita 1: Podpora kvality bývania, rozširovanie bytového fondu:

1. Podpora urbanisticko-architektonickej kvality a špecifik obce,

Opatrenie 1: urbanizmus a architektúra

Aktivity:

- Spracovanie UPN-Z pre uvažované nové plochy na bývanie
- Podpora výstavby energeticky sebestačných domov
- Ochrana historickej štruktúry zástavby
- Ochrana regionálnych prvkov na jestvujúcich objektoch
- Ochrana tradičnej ľudovej architektúry

Opatrenia bez nárokov na finančné prostriedky:

- Veľkoobjemové stavby na bývanie sústrediť do jednej časti obce
- Podporiť súčasné trendy – minimalizmus, funkčnosť, regionalizmus, genius loci

Opatrenie 2: ochrana kultúrneho a prírodného dedičstva

Aktivity:

- Ochrana a zodpovedná údržba pôvodných a historických objektov, najmä kaštieľa a kúrie
- Sprístupnenie krypty Weiszovcov
- Vytvorenie pamätnej izby rodiny Weiszovcov v spolupráci s MR
- Rekonštrukcia parku pri kaštieli
- Rekonštrukcia notariátu (dnes knižnica)
- Oprava, údržba a rekonštrukcia sakrálnych prvkov a objektov
- Vytvorenie pamätnej izby osobností obce Klasov

Opatrenie 3: podpora špecifik obce

Aktivity:

- Regulovanie zásahov do tradičných objektov na bývanie i hospodárskych objektov
- Uplatnenie regionálnych prvkov i u nových objektov
- Podpora tradičných materiálov a farebnosti objektov
- Podpora tradičných prvkov zelene pri starých aj pri nových objektoch na bývanie

Opatrenie 4: podpora kultúrno-spoločenskej kvality prostredia

Aktivity:

- Vydať novú publikáciu o obci
- Zriadiť Klub mládeže
- Zriadiť Klub dôchodcov
- Podporiť divadelnú činnosť
- Organizovať vzdelávacie akcie
- Organizovať výstavy detí MŠ a ZŠ, ako i miestnych amatérskych či hosťujúcich umelcov
- Súťaže v recitovaní či speve – maďarská i slovenská tvorba
- Obec vnímať ako dvojazyčnú, podporovať stretávanie sa Slovákov a Maďarov, organizovať spoločné akcie s družobnými obcami
- Podporiť obec v jej funkcii centra mikroregiónu Podzoborie
- Zmena funkcie notariátu (knižnice) a jej adaptácia na novú funkciu, podporujúcu historické odkazy a súvislosti
- Zriadiť obecné múzeum z niektorého zo starších prázdnych domov

Opatrenie 5: podpora sociálnej sféry prostredia, vybavenosti a služieb

Aktivity:

- Rekonštrukcia Kultúrneho domu
- Rekonštrukcia nového Domu smútku
- Rekonštrukcia pošty
- Rekonštrukcia obecného úradu
- Zmena funkcie a prestavba starého domu smútku
- Rekonštruovať a dobudovať športový areál
- Vytvoriť v obci remeselnícky dom – výroba tradičných suvenírov, výroba značkových produktov apod., vhodné využiť opustené objekty s tradičnou architektúrou
- Zriadiť turistickú informačnú kanceláriu
- Vytvoriť ubytovacie kapacity v súkromí
- Rekonštruovať miestne komunikácie a chodníky pre peších
- Podporiť všetky druhy turistiky – pripravovať na výstavbu cyklistické trasy, podporiť turistiku na koni, pešiu turistiku, sakrálnu turistiku v rámci mikroregiónu Podzoborie
- na majeri podporiť chov koní a iných domácich zvierat
- Podporiť budovanie vínnej cesty v rámci mikroregiónu Podzoborie

2. Ekologická stabilita územia

Opatrenie 1: environmentálno-ekologickej kvality zastavaného územia

Aktivity:

- V centre obce vybudovať verejný park s vybavenosťou, do tohto zakomponovať i príslušné objekty (OcÚ, pošta, pohostinstvo, predajňa Jednoty, informačné tabule, informačný systém apod.)
- V obci ošetriť historické stromy certifikovaným arboristom
- Vyhlásiť chránené stromy prostredníctvom VZN obce: hruška pri cintoríne, hruška na hranici katastrov, „kráľovský strom“ nad majerom, pagaštany pred knižnicou, lipy v parku apod.
- Zjednotiť uličné výsadby
- V širších uliciach uplatniť stromy
- V návrhoch IBV uvažovať s uličnou výsadbou stromov
- Vo výrobných areáloch jestvujúcich i navrhovaných uplatniť po obvode zeleň s hygienickou funkciou
- Podporiť, zachrániť a udržiavať tradičný genofond viniča i ovocných drevín vo vinohradoch
- Spracovať koncepciu rozvoja plôch zelene v zastavanom území obce, postupne vybudovať min. dva parky
- Odstrániť zo zastavaného územia i krajinného prostredia postupne dreviny nepôvodné, narúšajúce vidiecky obraz obce i krajinný ráz
- Podporovať ochranu a údržbu prírodných dominánt v celom katastrálnom území
- Upraviť cintorín, tiež novú časť upraviť na základe projektovej dokumentácie

Opatrenie 2: Ochrana prírody a krajiny

Aktivity:

- Plne uplatňovať ochranu Chráneného vtáčieho územia pri vodnej nádrži Vráble
- Podporiť ochranu biokoridorov, podporiť renaturalizáciu skanalizovaných tokov
- Za odstránené dreviny v rámci výstavby rôznych objektov dôsledne požadovať náhradné výsadby, projekčne pripraviť pozemky pre náhradné výsadby

- Implementovať Dohovor o biodiverzite a Eufopsky dohovor o krajine nasledovne: Chrániť mokrad' v sútoku Babindolského a Klasovského potoka podľa Rasardského dohovoru
 - Vyhlásenie historických krajinných štruktúr za chránené prvky prírody
 - Vyhlásenie historických stromov za chránené stromy apod.
 - Spracovanie Dokumentácie starostlivosti o dreviny, v ktorej bude premietnuté hodnotenie drevín v urbánnom prostredí obce a návrh na ich ošetrovanie
 - Uplatňovať všeobecnú ochranu a náhradné výsadby drevín, pre náhradné výsadby určiť pozemky, ktoré je potrebné projekčne pripraviť a následne budovať podľa projektov

Opatrenie 3: ochrana krajinného rázu a podpora ekologickej stability územia

Aktivity:

- Chrániť charakteristický krajinný ráz a posudzovať stavby a výsadby z hľadiska zachovania krajinného rázu
- Doplniť a udržiavať sprievodnú zeleň vodných tokov
- Doplniť zeleň popri všetkých spevnených i nespevnených komunikáciách
- Obnoviť sad v katastrálnom území (orechy, čerešne, moruše), ovocné stromy uplatniť i v remízках a popri cestách
- zvýšiť rekreačný potenciál krajiny – úprava zelene pri sakrálnych objektoch, vytvoriť zelený prstenec okolo obce apod.
- Výsadby realizovať v súlade s krajinným rázom územia, to znamená:
 - obmedziť výsadbu cudzokrajných drevín max. na 30%,
 - obmedziť výsadbu ihličnatých drevín max. na 20%
 - podporovať vo verejných priestoroch dreviny domáce (duby, lipy, bresty, javory apod.)
 - podporovať v súkromných záhradách dreviny ovocné, tradičné, veľkokorunné (hrušky, jablone, orechy, moruše apod.) a tzv. generačné stromy

Opatrenie 4: Podpora pozemkových úprav

Aktivity:

- Podporiť pozemkové úpravy, včleniť do krajiny viac zelene, podporiť výstavbu lokálnych biokoridorov a interakčných prvkov.
- Doplniť vetrolamy, remízky apod.- ochrana pred veternou i vodnou eróziou. Ochranné pásy budovať o šírke 5-10 m, biokoridory pri vodných tokoch tiež 10 m na každej strane.
- postupne i v krajine likvidovať prestarlé a nebezpečné jedince a porasty. Výsadby realizovať v súlade s krajinným rázom územia.
- zlepšiť krajinnú štruktúru, podporiť medze na základe historických podkladov a máp
- uplatniť pôdoochranné protierózne oševné postupy,
- rozčlenenie pozemkov na základe konfigurácie reliéfu, udržať ich vo veľkosti do 20 ha
- podporiť udržanie a výsadbu nelesnej drevinnej vegetácie na základe analýzy zón dynamiky svahov a v mikropovodiach v rámci ÚSES, doplniť zeleň.
- Ako protierózne opatrenie navrhnuť zatrávnenie a výsadbu ovocných sádov či inej biomasy, ktorá bude zároveň protieróznym opatrením
- Navrhnuť renaturalizáciu vodných tokov (kanálov), dosiahne sa tým zadržanie vody v území, zvýšenie biodiverzity, skvalitnenie mikroklimy apod.

Opatrenie 5: Ochrana genofondu úžitkových rastlín

Aktivity:

- V krajine podporiť výsadbu ovocných drevín, najmä podporiť výsadbu tradičného genofondu úžitkových drevín v krajine i v urbánnom prostredí

- Podporiť množenie a predaj týchto drevín, ale i iných tradičných úžitkových druhov rastlín
 - Pri ochrane a záchrane spolupracovať s SPU v Nitre, Inštitút ochrany biodiverzity, spolupracovať tiež na vedeckých úlohách zaoberajúcich sa ochranou genofondu
 - Chrániť vinice a sady v Dyčianskej doline ako historickú krajinnú štruktúru, chrániť tiež vínne domčeky pred prestavaním
 - Vytvoriť náučný chodník o prírode, krajine a o tradičnom vinohradníctve.
- Z uvedeného vyplýva, že v obci by bolo vhodné uvažovať s vybudovaním záchytnej nádrže alebo poldera na privalové vody. Do poldera by bolo vhodné odvieť i dažďovú vodu z obce, čím by sa voda dlhšie udržala v území.

3. Environmentálna kvalita územia

Opatrenie 1: Ochrana kvalitného životného prostredia

Aktivity:

- Podporiť všetky podnikateľské subjekty v obci k zavedeniu normy ISO 9000 – systém kvality a ISO 14000 – Environmentálny systém riadenia
- Podporiť ochranu ovzdušia cez znižovanie emisií jednotlivými znečisťovateľmi
- Podporiť využívanie alternatívnych zdrojov energií, najmä biomasy
- Zaviesť separovaný zber odpadov, likvidovať pravidelne čierne skládky v krajine
- Vytvoriť zberný dvor v obci

Priorita 2: Dostupnosť a komunikácia obce

1. Dopravný systém

Opatrenie 1: dopravný systém a statická doprava, dopravné spoje

Aktivity:

- Úprava spojov do cieľových miest Nitra a Vrábľa
- Úprava autobusových zastávok v obci s úpravou okolitých priestranstiev
- Zabezpečiť prepravu starších osôb na súkromnej báze – napr. forma taxíka, najmä cez víkend
- Prepojiť obec diaľkovými linkami s inými mestami, min. 1x denne napr. Bratislava
- Rekonštrukcia miestnych komunikácií
- Výstavba chodníkov popri hlavnej ceste v obci
- Podpora parkovacích miest pri výrobných areáloch, kaštieli i pri objektoch občianskej vybavenosti, skvalitniť povrchy jestvujúcich parkovísk
- Parkoviská zatieniť výsadbou stromov – ochrana áut pred prehrievaním
- Nové ulice budovať so „zelenými retardermi“ – ostrovčeky so stromami na zlepšenie hygieny prostredia a mikroklimy. Prípadne i pri rekonštrukcii jestvujúcich komunikácií, pokiaľ sú dostatočne široké, uplatniť tento prvok.
- Budovať cyklotrasu napojenú na štátnu sieť cyklotrás

2. Informačno-komunikačné technológie

Opatrenie 1: Internetizácia obce, informačný systém a informovanosť občanov

Aktivity:

- Podporiť zavádzanie internetu do jednotlivých rodinných domov
- Zriadiť informačný box na dostupnom mieste v obci

- Spracovať informácie o obci v digitálnej forme, vypracovať informačný systém obce a postupne ho prepojiť s informačným systémom o mikroregióne Podzoborie
- Zriadiť webovú stránku, pripraviť pre túto službu digitálne podklady
- Spolupracovať so správcami internetovej siete, využiť mladých pre prípravu stránky
- zvyšovať povedomie o informačnej spoločnosti
- budovať informačný systém obce pre turistov, občanov formou dostupných a relevantných databáz, budovať informačný systém o území obce, o katastri nehnuteľností, o rozhodnutiach úradu, o cintoríne, o urbánnej zeleni a krajine apod.

Priorita 3: Ekonomický rozvoj obce a služby

1. Podnikateľské subjekty – právnické a fyzické osoby

Opatrenie 1: Podpora podnikania

Aktivity:

- Vyhlásiť obcou súťaž o najlepší podnikateľský plán v obci
- Podpora remesiel – živnostníkov, najmä v oblasti služieb, výroby suvenírov
- Podporiť v spolupráci s SPU produkciu značkových produktov a výrobkov – hľadať možnosti dodávania na trh tradičných značkových výrobkov
- Podporiť chov koní na majeri
- Podporiť tok investícií do využitia potenciálu, napr. termálneho vrtu
- Podporiť investície do využitia alternatívnych zdrojov energií – geotermálna energia, slnečná energia a biomasa
- Podporiť podnikanie v agro-eko-systéme
- Podporiť podnikateľské zámery súvisiace s vybudovaním vínnej cesty, eko-turistiky, apod. (ubytovacie kapacity, stravovacie zariadenia)
- Podporiť služby pre občanov na báze živnostenského podnikania:
 - Vývarovňa, sociálna starostlivosť o starších občanov
 - Kaderníctvo, pekárstvo, krajčírstvo a i.
 - Osobná autodoprava (obecný taxi)
 - Strážna služba – tiež pre zabezpečenie bezpečnosti v obci
 - Pohrebníctvo a správa cintorína na úrovni obce apod.
 - Obnova činnosti pálenice (potreba ovocia – prieskum a založenie sádov)
 - Zriadiť zdravotné stredisko na komerčnej báze, ambulancia všeobecného lekára, zubára, pediatra
 - Podporiť založenie lekárne s obmedzenou prevádzkou
 - Prípadne podporiť iné činnosti v obci, napr. založenie záhradníctva, apod.

Opatrenie 2: Podpora partnerstva

Aktivity:

- Spolupráca obce s podnikateľskými subjektmi, mimovládnyimi organizáciami
- Spolupráca so susednými obcami – výmena informácií, dopĺňanie služieb, spoločná ponuka prípadným turistom
- Spolupráca so zahraničnými partnermi – výmena skúseností, tovarov, služieb, turistov, informácií, zakladanie spoločných podnikov a iniciatív apod.
- Podpora vzájomnej komunikácie, argumentácie, tvorba spoločných projektov, investičných zámerov apod.

Opatrenie 3: ďalšie príležitosti na podnikanie

Aktivity:

- Nové funkčné využitie notariátu – Obecný úrad
- Zavedenie obecnej televízie
- Internetizácia obce
- Založenie obecného múzea (môže byť i na súkromnej báze, ak je v obci nadšenec, ktorý zbiera rôzne predmety)
- Po dohode s majiteľmi navrhnúť nové využitie majera
- Zvážiť možnosť využitia prázdnych rodinných domov v obci, napr. na netradičný „dom dôchodcov“ so sociálnou službou
- Vybudovať obecnú vínnu pivnicu ako nový objekt
- Podporiť zriadenie lôžok v domácnostiach
- Opätovne podporiť fungovanie pálenice s obmedzenou prevádzkou
- Podporiť v obci čipkárstvo, zachrániť ho pre nasledujúce generácie, vytvoriť „školu klasovskej čipky“, čipkárske výstavy, spolupráca s inými obcami v tejto sfére
- Podporiť pestovanie ľanu a konope, využitie krosien, ktoré budú umiestnené v Dome sociálnej starostlivosti (kaštieľ)

Opatrenie 4: Marketing

Aktivity:

- Reklama a marketing – príprava rôznych propagačných materiálov, zriadenie internetovej stránky, organizovanie výstav)
- Predajňa suvenírov propagujúcich obec Klasov - predaj priamo v obci apod.
- Vydanie publikácie o obci a o významných osobnostiach obce v spolupráci s štátnym archívom, múzeom, s partnerskými obcami v MR apod.

Opatrenie 5: Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a podpora inovácií

Aktivity:

- Podpora vzniku nových podnikov, najmä však drobných živnostníckych prevádzok, čo zodpovedá duchu vidieckeho prostredia, a stabilizovanie existujúcich podnikov
- zavádzanie nových technológií (hardvér, softvér) v podnikoch, a to i u živnostníkov
- rekonštrukcie budov, prevádzkových priestorov, prípadne príprava starých opustených domov na lokalizáciu drobných prevádzok
- podpora poradenských služieb pre živnostníkov
- vytvoriť podmienky pre vstup domácich a zahraničných investorov vo voľných a prázdnych objektoch v obci
- zavádzanie nových výrobných postupov, inovácií, biotechnológií, apod.
- podpora projektov na získanie akreditácie a certifikácie doma a v zahraničí
- podpora projektov na získanie dotácií a grantov

Priorita 4: Podpora ľudských zdrojov

1. vzdelávanie obyvateľov obce

Opatrenie 1: Rozvoj aktívnej politiky trhu práce a posilnenie sociálnej rovnosti

Aktivity:

- vytvorenie partnerstiev medzi verejnými a neštátnymi subjektmi (konceptie, spolupráca s úradom práce, vzdelávacími agentúrami apod.)
- organizovať školenia, tréningy a rekvalifikačné kurzy pre nezamestnaných a ohrozených nezamestnanosťou

- zavádzať aktivity a inovatívne prístupy zacielené na tých, ktorí vstupujú prvý krát na trh práce
- vytvoriť programy pre ťažko zamestnateľných, pre imobilných, postihnutých
- zvyšovať vzdelanostnú úroveň obyvateľov z dôrazom na marginalizované skupiny obyvateľstva
- podporovať a vytvárať programy na podporu zamestnanosti znevýhodnených skupín obyvateľov
- podporovať aktivity zamerané na odstránenie prekážok rovnosti príležitostí mužov a žien na trhu práce

Opatrenie 2: Zvýšenie kvalifikácie pracovnej sily vstupujúcej na trh práce

Aktivity:

- podpora zavedenia internetovej siete do každej domácnosti
- vzdelávanie v oblasti jazykov a informačných technológií, organizovaním kurzov pre deti a mládež - jazykové a počítačové kurzy priamo v obci
- organizovať kurzy v rámci celoživotného vzdelávania i pre zamestnaných občanov s nižším stupňom vzdelania, napr. vo výpočtovej technike
- podpora spolupráce škôl s potencionálnymi zamestnávateľmi a sponzorovanie výborných žiakov zo sociálne slabších vrstiev
- propagácia a koordinácia činností vzdelávacích inštitúcií v oblasti celoživotného vzdelávania
- podpora odborného vzdelávania v oblasti manažérskych a podnikateľských schopností – založenie inkubátora pre začínajúcich remeselníkov, alebo odporúčanie na jestvujúce inkubátory
- podpora odborného vzdelávania pre ľudí zo sociálne znevýhodneného prostredia
- zosúladiť ponuky a dopytu na trhu práce – potreba zručných remeselníkov

Opatrenie 3: Zlepšenie kvality života občanov

Aktivity:

- zriadenie zdravotníckeho centra, umiestnenie lekárne v obci (viď vyššie)
- podporiť služby (viď vyššie)
- zvýšiť vybavenosť obce (viď vyššie)
- dosiahnuť v obci čistotu a dostatok zelene v obci, vybudovať verejný park, upraviť centrum obce (viď vyššie)
- zriadiť atypický dom dôchodcov či charitatívny dom - zariadenie sociálnych služieb ako súbor objektov, v napr. neobývaných domov, v súlade s reálnymi potrebami poskytovania komplexných služieb
- poskytovanie preventívnych opatrení, rehabilitácie, relaxáciu vzhľadom na nepriaznivý demografický vývoj
- podpora sociálneho poradenstva a prevencie ako nástroja na predchádzanie vzniku a prehlbovanie sociálnej núdze

Využitie PHSR v koncepcných dokumentoch v roku 2007:

- vypracovať krajinno-ekologický plán podporujúci ekologickú stabilitu územia a využitie plôch zelene v obci
- územný plán, ktorý by akceptoval i predložený Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja a riešil funkčné využitia územia v súlade s PHSR
- Pozemkové úpravy, ktoré by rešpektovali všetky doteraz spracované dokumenty
- Predkladanie žiadostí o dotácie do rôznych štátnych či európskych fondov.

Záver:

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja predstavuje rozvojovú stratégiu obce a je tiež nástrojom na reprodukovanie rozvojových plánov a názorov občanov i TOP-manažmentu obce, ktoré vznikli na základe diskusií s občanmi, so zastupiteľstvom, s top-manažmentom a boli tiež výsledkom dotazníkového prieskumu. PHSR zároveň predstavuje podklad pre rozhodovací proces, pre spracovávanú UPD a vytvára základ pre tvorbu novej identity obce Klasov.

Otázkou je, aké možnosti rozvoja má obec Klasov, aký má potenciál, na akých hodnotách môže stavať svoj rozvoj, akým smerom by sa mal rozvoj obce uberať. Pôvodná identita obce, ktorá sa viaže na poľnohospodárstvo, vidiecke prostredie, vidiecky spôsob života a vidiecku kultúru, nie je pre obec a jej občanov zaujímavá. V prieskume sa zistilo, že občania nemajú záujem vrátiť sa k tradičnému spôsobu života a vo vidieckom priestore podporovať vidiecky charakter obce. TOP-manažment je rovnakého názoru. Obec sa teda mieni predstaviť s novou identitou, a to ako obec moderná, prímestského typu s pohodlným bývaním a dobrými službami. Otázkou zostáva, ako by sa Klasov mal odlišiť od iných obcí, ktoré chcú byť modernými, prímestskými a pohodlnými pre život. Identita obce sa netvorí na základe PHSR či UPD, ale je daná dlhodobým vývojom, prírodnými podmienkami, sociologickými aspektmi, kultúrnym vývojom prostredia, je daná niečím výnimočným, čo iné obce nemajú a čomu hovoríme GÉNIUS LOCI. Ak dôjde k narušeniu jestvujúcej identity a k pomalému vytváraniu identity novej, môže to mať za následok sociálne problémy. Vhodné by bolo, keby PHSR bolo predstavené občanom, a to najmä mladým občanom, ktorí budú dlhodobo v obci bývať a mohli by pomôcť pri budovaní obce Klasov s novým imidžom. V tomto období je teda obec na rázcestí, kedy na jednej strane odmieta staré „bremeno“ a nové stratégie ešte nemá dostatočne rozpracované, ešte nevie zodpovedne definovať svoju konkurenčnú výhodu, využiteľnú v marketingu. Pre dnešok si obec zvolila motto: Klasov – moderná obec. Výhodou je, že PHSR je dokument otvorený a je možné ho v určitom časovom intervale prehodnotiť, upraviť, doplniť. Je potrebné povzbudiť obec Klasov do nových cieľov, ale tiež upozorniť na tradičné hodnoty, ktoré by si mala chrániť.

Cieľom PHSR bolo vytvoriť dlhodobý strategický rozvoj obce na zistených pozitívnych stránkach, ktoré by sa mali posilniť. Tak sú navrhnuté i hlavné priority rozvoja obce a časový harmonogram naplnenia jednotlivých aktivít vedúcich k dlhodobému cieľu. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce by mal byť blízky občanom, mali by sa s ním stotožniť a uplatňovať ho v nasledujúcom období, najmä však vedenie obce v rozhodovacom procese.

Tvorba PHSR prebiehala v úzkej súčinnosti zhotoviteľa so zástupcami obce a so spracovateľmi UPD. PHSR im bol odprezentovaný v štádiu rozpracovanosti, aby mohli vzniesť svoje námety, predstavy a požiadavky, ktoré by boli zapracované do PHSR. Je potrebné konštatovať, že zhotoviteľ nedostal žiadnu spätnú väzbu zo strany občanov a poslancov, ani žiadne námety či odporúčania. Tým celé bremeno tvorby PHSR zostalo na pleciach starostu obce.

RHSR bude chápané ako podklad pre UPD, bude už ako hotový dokument prerokovaný v zastupiteľstve a budú určené priority a opatrenia, ktoré spracovateľ UPD by mal akceptovať v UPN. Ostatné návrhy uvedené v PHSR je vhodné premietnuť v rámci UPD do územia. Zhotoviteľ vo veľkej miere akceptoval predstavy top-manažmentu obce, a to i v prípade, že mal určité výhrady k niektorým požiadavkám. Keďže PHSR je chápané tiež ako podklad pre UPD, je možné v rámci ďalších postupov spracovávania koncepčných dokumentov názory na rozvoj a využitie územia korigovať. PHSR je obci odovzdané v troch paré a na CD.

Ing. Anna Dobrucká, hlavný riešiteľ